

Iskaja vsak
četrtak. —
Cena mu je
K 10.— na
leto — (Za
Nemčijo K
12.—, za
Ameriko in druge tuje države K 14.—)
— Posamezne številke se prodajajo po
30 vinarjev.

DOMOLJUB

Spisi in do-
pisi se poš-
ljejo: Ured-
ništvo „Do-
moljuba“,
Ljubljana, •
Kopitarjeva
ulica. — Naročnina, reklamacije in in-
teresi pa: Upravništvo „Domoljuba“,
Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

GLASILO JUGOSLOVANSKE
:: KMETSKÉ ZVEZE ::

Naši kmetje za pravičen mir.

Vodstvo Jugoslovanske Kmetске Zveze je v svoji seji dne 9. maja sklenilo nastopno resolucijo:

V trdnem prepričanju, da je na naši strani pravica in resnica, povzdiguemo v zadnjem trenutku z vso resnostjo svoj glas in zahtevamo brezpogojno, da ima pripadati jugoslovanski državi vse ozemlje in vsi otoki, koder prebiva v strnjjenih masah troimenski narod Slovencev, Hrvatov in Srbov in izjavljamo, da ne bomo nikdar priznali miru, ki bi delal splošno sprejeto načelo o samoodločbi narodov nasilje in bi raztrgal naš narod v razne države.

Naš mirovni delegaciji popolnoma zapupamo v trdnem prepričanju, da bo napela vse sile, da prepreči vsak nasilen mir.

Sloga jači, nesloga tlači. Zato ga ni dobromislečega slovenskega kmeta, ki ne bi bil član Kmetске zveze.

Delo kmetских zvez zori.

Jugoslovanska kmetška zveza ne ostaja samo pri svojih sklepih, temveč krepko pritiska na oblasti, da kolikor mogoče upoštevajo kmetске zahteve, ki se sklepajo po sejah in zborovanjih Kmetских zvez.

Tako smo dobili od predsedništva deželne vlade za Slovenijo sledeči odlok:

Predsedništvo deželne vlade je v smislu točke 13 vposlanih resolucij občnega zbora Jugoslovan. kmetске zveze posredovalo pri tukajšnji dravski divizijski oblasti in od slednje prejelo sporočilo, da bode vojaška oblast kolikor najbolj mogoče upoštevala težnje kmetskega stanu in da bode dovoljevala obzira vrednim proslincem preložitvev orožnih vaj in dopuste, posebno ob času žetve, košnje in spravljanja poljskih pridelkov. Za predsednika Andrejka.

Opozarjamo člane Kmetских zvez na sledeče: Dravska divizijska oblast se ozira najpreje na prošnje tistih, ki so pravočasno prišli k orožnim vajam, na zamudnike se ne ozira dosti.

Najhitreje se dobi dopust, oziroma preložitvev orožnih vaj, če se prizadeti osebno oglasi pri divizijski oblasti (Ljubljana, v poslopju I. državne gimnazije, poleg »Narodnega doma«) in prinese s seboj:

1. prošnjo, utemeljeno ter potrjeno od županstva in če le mogoče od okr. glavarstva.
2. pravilno izpolnjen posestni list;
3. družinski list.

Glede zahtev Kmetских zvez naj se ustanovi kmetška zbornica, je poslalo poverjeništvu za kmetijstvo sledeč dopis na tajništvo Jugoslov. kmetске zveze:

»Poverjeništvu za kmetijstvo stoji odločno na stališču, da je ustanoviti kmetško zbornico, ki naj zastopa kmetске koristi enako trgovski in obrtni zbornici za korist trgovine in obrti. O zadevi se že obravnava, in ker se je v sedanjih razmerah varovati ogromnih stroškov za ustanovitev in režijo kmetске zbornice, bo zaenkrat morda najbolje kazalo, da se Slovenska kmetijska družba tako preuredi, da lahko takoj prevzame vse posle kmetске zbornice. Slovenska kmetijska družba ima namreč že na razpolaganje lastne pisarniške prostore, velik uradniški aparat in bogata sredstva, zato jo je lahko z majhnimi izpremembami preurediti v kmetško zbornico po preskušanem vzorcu, ki ga že imajo v Nemčiji.«

Glede zavarovalnice za živino, ki jo zahtevajo Kmetске zveze, odgovarja isto poverjeništvu:

»Predmeta za ustanovitev zavarovalnice za živino so že dovršena in je celo potrebna rezervna glavnicna na razpolaganje iz preostanka prejšnjega deželnega mesta za promet s klavno živino. Zavarovalnica bo takoj pričela poslovati, ko se razmere uredijo in se dobe primerni pisarniški prostori ter potrebno uadništvo.«

Zastopnik Jugoslov. kmetске zveze, državni poslanec Hohnjec, je tudi posredoval pri železniškem ministru radi predrage voznine na južni železnici, kakor so to zahtevale Kmetске zveze. Minister mu je odgovoril, da je prejšnjo odredbo že ukinil ter izdal novo odredbo, s katero dovoljuje, da se tarifa na južni železnici sme povišati le toliko, kolikor je povišana v Nemški Avstriji, a ne višje. V Nemški Avstriji znaša povisek za I. razred 100 odstotkov, za II. razred 66 odstotkov in za III. razred 50 odstotkov. — Kolikor čujemo, južna železnica te odredbe še ni izpeljala. Naj se nikar ne obotavlja!

Glede dohodninskega davka je bil po slaneč Kmetске zveze, Vesenjaj, pri finančnem ministru, ki je rekel, da je tud on za to, da se eksistenčni minima zvišajo od 1600 K na višjo vsoto (mi zahtevamo vsaj 8000 K), in se bo stvar uredila, ko pride v narodno predstavništvo.

Hočemo krémentih mož!

Osnovala se je nova stranka. Nadela si je ime: Jugosl. kmetijska stranka. Kdo so pristaši te nove stranke? Liberalno glasilo »Domovina« priznava in piše, da so to »možje, ki so bili povečini še pred enim tednom pristaši J. D. S.« (liberalne stranke). To je resnica, zakaj med imeni izvršilnega odbora nove stranke beremo v veliki večini imena dosedanjih liberalnih veljakov po deželi. Da bode ta večina vodila novo stranko tako, da bo le prepotrebna opora liberalne stranke na kmetih, sklepamo iz želje, ki jo izreka »Domovina«, ko piše: »Ako hoče nova stranka dobro slovenskemu kmetu in jugoslovanskemu narodu, naj začne svoje delo tamkaj, kamor dosedaj organizacija JDS. (liberalne stranke, op. ur.) še ni mogla« (namreč v široke kmetске plasti, kamor liberalna stranka kot meščanska in kapitalistična stranka ni mogla seči in kjer naj jo zdaj nadomesti nova kmetijska stranka. Op. ur.)

Dalje je pristopilo v novo stranko veliko bivših pristašev lanske šusteršičeve kmetске stranke, ki pa še ne morejo preboletj katastrofalnega poraza, ki ga jim je povzročila Ljudska stranka, zato pristopajo v novo stranko.

Nova stranka pa ima tretjič tudi peščico pristašev, ki so se do predzadnjega časa prištevali Ljudski stranki, ki pa so bili vedno pri stranki zato, ker so dobivali od nje osebnih koristi ali pa je le-ta ustrezala njihovi častihlepnosti. Kakor hitro so osebne koristi minule, ali ni bilo več upanja, da bi v stranki njih častihlepnosti prišlo do veljave, so stranki pokazali hrbet in se obrnili tjakaj, kjer imajo več upanja, da pridejo zopet na zeleno vejico.

Majhen del nove stranke pa končno sestavlja nekaj dobrih naših ljudi, ki pa niso dovolj poučeni o novi stranki. Slišimo, da se je med njimi agitiralo za pristop k novi stranki pod pretvezo, da se vpisuje le v »Kmetško zvezo«. No, taka akcija uspeva samo toliko časa, dokler ljudje niso natančneje poučeni.

Iz tretjega dela, ki sestavljajo novo stranko, pa smo se nekaj naučili. Namreč

o: da naj se Jugoslovanska kmetijska zveza, organizirana v mogočni Slov. ljudski stranki, nikdar ne naslanja na moze, ki iščejo stranki osebnih koristi. Vsaka resna politična stranka ima ta namen, da dela za plošen blagor, za izboljšanje splošnih razmer, od katerih ima seveda potem korist tudi vsak posameznik, napačno pa je, če šče stranka zaslonbe v ljudeh, ki vidijo najprej samo sebe in vse strankino delovanje presojajo s svojega osebnega vidika. Vsaki stranki so taki izrastki v škodo in se prejalislej maščujejo.

Zato pa danes slovesno pozivljemo: **šdor nima v dnu svojega srca uklesanega prepričanja, da je gospodarski, politični in družansko-socialni program Ljudske stranke in Jugoslovanske kmetijske zveze najboljši za vsestranski napredek našega naroda, ta naj zapusti naše vrste, in naj gre kakaj, kjer misli, da je njegovo mesto. Rajši 1000 mož z živim in trdnim notranjim prepričanjem, kakor pa 10.000, ki ne vedo, kaj in kako.** Teга nazora je celokupno vodstvo in načelstvo Jugosl. kmetijske zveze in Ljudske stranke in vsi resnično naši ljudje. Hočemo kremenitih mož in značajev!

Kmetijske zveze brez rednih sej so mrtve. Posvetujte se in pošiljajte poročila Jugoslovanski kmetijski zvezi v Ljubljani.

Rekvizicije?

Znani poslanec meščanske liberalne kapitalistične stranke, Adolf Ribnikar, je napisal v zadnji »Domovini« hud članek proti dr. Korošču, češ, da hoče le-ta zopet uvesti zloglasne rekvizicije po slovenskih deželah in da bo seveda liberalna stranka tista, ki bo našega kmeta branila pred to nasilnostjo dr. Korošca.

Kaj je na tem? Edina resnica, ki jo povzamemo iz Ribnikarjevega članka, je ta, da je ta gospod še vedno silno hud, ker ni postal namesto dr. Korošca prehranjevalni minister. Že ob prevratu koncem oktobra lanskega leta je Ribnikar ob najboljšem nevarnem času že drugi dan narodne vlade ruval proti vladi, ker ni dobil mesta prehranjevalnega poverjenika v vladi. Ko ga ne bi lastni pristaši izžvižgali, bi ruval še naprej. Da pa je tudi v Belgradu »skoz padel«, pa mož ne more preboleti, še težje pa to, da dr. Korošca hvalijo kot najboljšega in najbolj delavnega ministra vse stranke brez izjeme. Kakor hitro je on prijel vajeti v roke, potaknil cele tucate podkupljenih uradnikov pod ključ — takoj je bil red, kakršen najboljši danes pač more biti. Ni čuda, da je v narodenem predstavnštvu na klic nekega poslanca, da je z odgovorom dr. Korošca o prehrani zadovoljen, neki Srb kalcikal od zadaj: Prokleti, s takim ministrom je lahko biti zadovoljen.

Vse to pa prisrčno jezi našega gospoda Ribnikarja. Zato je treba poiskati kamen in ga vreči dr. Korošču v hrbet. Pa ga je poiskal in vrgel: rekvizicije hoče ta tiran in našega kmeta sleči do nagega. To-

da ne obupaj, slovenski kmet, jaz, Adolf Ribnikar, te bom branil.

Kaj pa je rekel dr. Korošec o rekvizicijah? Dr. Korošec je videl, da je bila letošnja prehrana zato slaba, ker so slavonski in banaški veleposestniki pod roko prodajali na vagono žita čez mejo, medtem ko so srednji in nižji sloji stradali, in nevarnost je bila, da bi bilo treba zopet seči po rekvizicijah pri malih kmetih. In če bo letošnje leto zopet tako, da bodo ti ljudje vse svoje žito utihotapili čez mejo, ali ga pa skrivali, zna priti nevarnost, da bo zopet morali dati manjši kmet, ki prideluje na mernike, ne na vagono. Ravno to pa hoče dr. Korošec zabraniti. Pri slavonskih in banaških veleposestnikih naj se odvečno žito pobere, rekvirira zato, da ne bodo vled špekulacij ondotnih magnatov naši kmetje prišli v nevarnost neprijetnih rekvizicij. To je dr. Koroščeva misel, ki jo moramo vsi le odobravati.

Sedaj je tudi razvidno, koliko je vreden Ribnikarjev članek v »Domovini«. Seveda, proti »farovski« stranki, kakor si drzne Ribnikar zmerjati našo stranko, je treba krepko zaviheteti kopje, in če ni mogoče najti resničnih očitkov, si jih je treba izmisliti. In to je sedaj neobhodno potrebno. Zakaj naša Ljudska stranka krepko vstaja tudi po Dalmaciji, Bosni, Hercegovini in Hrvatski, misel Jugoslovanske kmetijske zveze bolj in bolj prodira čez kranjske meje, medtem ko se na liberalni stranki povsod vidijo znaki bližnjega razpadanja. V Srbiji nimajo ti ljudje skoro nič pristašev, v Bosni in Hercegovini ravno tako malo, le v Hrvatski imajo v prejšnji koaliciji svojo zaslonbo. Toda naravnost žalostno je, da ta koalicija nima v ljudstvu nobene zaslonbe več. »Slavni« demokratiški klub, ki je mislil, da bo celo Jugoslavijo dejal v en žep, se vidno krči in celo mogočni Pribičević posatja vedno bolj prijaznejši.

Pa tudi pri nas doma ne gre več tako, kot bi moralo iti. Liberalni kmetje so se začeli sramovati pripadnosti kapitalistični liberalni stranki, ki ni niti enega kmeta poslala v Belgrad in ki doma podpira velekapitalistična podjetja proti malim kmetom, zato poskušajo sedaj svoj liberalizem po stari navadi skrivati za novoustanovljeno »kmetijsko stranko«, ker vedo, da najslabša stranka na kmetih bolj vleče kot odkrito liberalna. Res, pogled v bodočnost liberalne stranke ni ravno rožnat, zato ni čuda, da skušajo različni Ribnikarji zastreti ta žalostni razgled z neosnovanimi napadi na našo svežo in razvijajočo se Ljudsko stranko.

Saj vas razumemo, gospodje, tudi obžalujemo, a pomagati vam pri najboljši volji ne moremo.

Prav resno prosimo tudi kmetje.

»Slovenski Narod« je te dni prijel našega ministra za prehrano, češ da se na jesen hoče zopet rekvirirati žito in da se bo ustvaril nekak monopol za moko na korist velikim mlinom v Banatu, kar bo napravilo, da bo znašala cena moki v Ljubljani 5 K in najboljša celo 7 K. List de-

stavlja: »Prav resno prosimo merodajne gospode v Belgradu, da to zadevo na vsi strani še enkrat premislijo in jo uredijo tako, da bo ljudstvo v Ljubljani moglo živeti.« — Prav je, če se zadeva uredi tako, da bo ljudstvo moglo živeti. Če se globoke vreče banaških mlinarjev nekoliko pristržejo, je tudi prav. Ravno tako je pa tudi prav, če se obrtnikom, ki stanujejo po mestih, prenarede izdani minimalni ceniki za izdelovanje njihovih izdelkov, da ne bo okovanje kmetijskega voza stalo 800 kron, škornji 600 K, oziroma samo čevlarsko delo 120 K, itd. Če rokodelc zasluži na uro po 5 K, naj toliko zasluži tudi kmet, če obrtniki svobodno določajo ceno svojim izdelkom, naj kmetje svobodno določajo ceno živilom, če ne, bo jo!

Iz Kmetijskih Zvez.

Seja vodstva Jugoslovanske kmetijske zveze.

K seji vodstva Jugoslovanske kmetijske zveze se je zbralo na binkoštno nedeljo čez 100 odbornikov kmetijskih zvez. Danes prinašamo samo resolucije, ki se glase:

Ker vemo in kar nam potrjuje tudi nasprotno časopisje, da so v novoustanovljeni stranki na čelu možje, »ki so bili še pred enim tednom pristaši JDS, in so še sedaj vsi sposobni, da bi sedeli v izvršnem odboru JDS.«, izjavljamo, da je ta tvorba le po imenu kmetijska, v resnici pa zasleduje kmetu škodljive namene, ker hoče združeno moč kmetov cepiti. Zato jo odklanjamo. Vse kmete, ki pošteno mislijo, pozivamo, da se pridružijo veliki armadi kmetov, ki je že organizirana v JKZ.

2. Zastopniki okr. K. Z., zbrani pri seji vodstva JKZ. 9. junija 1919 v Ljubljani, 102 po številu, z ogorčenjem zavračamo demagoška podtikanja našemu voditelju dr. Korošču, po človeku, ki je bil kot zastopnik meščanov leta in leta za najstrožje rekvizicije. Dr. Korošec je tisti človek, ki je v popolnoma zavoženem prehranjevalne razmere vpejal red in s tem državi neizmerno koristil. Če hoče imeti tudi še nadalje pod nadzorstvom veleposestnike v Slavoniji in Banatu ter vse židovske in ne-židovske verižnike z žitom, da ne bodo delali na račun revnih slojev velikih dobičkov z živežem, mu mora biti vsak pošten človek hvaležen. Mi mu izražamo popolno zaupanje in ga pozivljamo, da naj z železno roko poskrbi za poštno upravo.

3. Dolenjci ob progji Grosuplje—Novomesto imamo naravnost slabo zvezo v Ljubljano. Proga Ljubljana—Kočevje ima veliko ugodnejše zveze. Iz Ljubljane proti Kočevju odpelje vlak ob 7. uri zvečer. Pred vojno in med vojno smo imeli tudi mi ta vlak. Sedaj pa, ko so boljše razmere, je nam vzet. Zahtevamo, da se ta vlak vepelje takoj od Grosupelj vsaj do Novegamenta. Mi vlaka, ki vozi iz Ljubljane o polnoči, ne moremo rabiti.

4. Vodstvo JKZ. znova ugotavlja, da so se pri klasifikaciji konj godile kmetom velike krivice. Zgodili so se slučaji, da so komisije jemale kmetom edino delavno žival, konja, drugim pa, ki so imeli 3 do 5 konj, nisc vzeli nobenega. Tudi še v dru-

gem ozir so se godile krivice. Mi zahtevamo a vso resnostjo, da vlada poslovanje komisij najvestnejše preišče in pa da popravi kmetom vse krivice, posebno da jim vrne konje, ki so jih v jeseni iz usmiljenja vzeli, potem pa skrbno redili. Ker so upali, da jim konji ostanejo in pa vsled pomanjkanja krme, so vprežno živino poprožali. Sedaj nimajo oni kmetje, ki so jim konje pobrali, delavne živine. V tem oziru zahtevamo, da se popravijo takoj vse krivice.

5. Zahtevamo dalje, da se jemljejo konji za pripravo le onim lastnikom, ki konj v resnici ne potrebujejo za poljedelstvo, ampak le v druge manj važne oziroma zabavne namene. V tem oziru zahtevamo največjo nepristranost.

6. Vodstvo JKZ jemlje z zadovoljstvom na znanje, da namerava oddelek za kmetijstvo v kratkem oživotvoriti zavarovalnico za živino in s tem uresničiti eno glavnih zahtev JKZ.

Kmetska zveza v št. Vidu pri Stični je v seji dne 1. junija 1919 sklenila sledeče resolucije in jih poslala J. K. Z., da jih po možnosti izpelje:

1. Vojaška oblast je zopet pobrala več konj, vozov in konjske opreme. Obljubljena je odškodnina. Prosimo, naj vojaška oblast vse te rekvirirane stvari plača po dnevnih cenah. Ko vojaštvo ne bo več rabilo teh reči, naj jih vojaška oblast proda na javni dražbi. Dostop k javni dražbi naj imajo v prvi vrsti tisti, ki so konje oddali.

2. Po vseh občinah naj se upeljejo obvezni občinski posredovalni uradi. Občina, ki nima za to zmognih ljudi, mora pristopiti k sosednji občini. Ta urad naj ima obširne pravice. Le če ta urad ne more priti do zaključka, naj izpelje sodnija sama.

3. Tatvine, tepeži in motenje javnega mira se vse premalo kaznujejo. Pozivljamo kompetentno oblast, da vse te prestopke ostro kaznuje.

4. Dolenjci od Grosupelj dalje imamo naravnost slabo železniško zvezo z Ljubljano. Proga Ljubljana—Grosuplje—Kočevje ima zvezo ugodnejše, ker gre vlak iz Ljubljane ob 7. uri zvečer. Ta vlak bi mi tudi lahko rabili. Vlak pa, ki odhaja iz Ljubljane o polnoči, mi v teh nevarnih časih rabiti ne moremo. Prosimo, da se upelje takoj večerni vlak in sicer od Grosupelj vsaj do Novega mesta; iz Ljubljane do Grosupelj gre itak vlak in potem dalje proti Kočevju.

Naša Kmetska zveza šteje že nad tisoč članov. Pristopajo pa še vedno in v teku enega leta obstoja bo štela gotovo dvatisoč članov.

k Za Kmetsko zvezo v Motniku je ljudstvo v Špitaliču in Motniku zelo navdušeno; na dan Vnebohoda se je v Špitaliču po občinski seji sklenilo, da vsi moški in ženske pristopijo k Kmetski zvezi. Ljudstvo samo izprevidi, da brez organizacije ne gre. Ravnotako je ljudstvo tudi proti cepljenju kmeta v razne stranke. Za samostojno Kmetsko stranko se nihče ne zmeni.

g Okrajna Kmetska zveza v Bohinju, ki se je prva odločno zavzela za vpeljavo elektrike v Bohinju, je dobila od predsed-

ništva deželne vlade za Slovenijo z dne 28. maja 1919, št. 6360, sledeči odgovor: »Na vlogo z dne 24. marca 1919 se obveščate, da bi bilo neprimerno projektirati razdelitev elektrike v bohinjski dolini, preden se ne odloči, kaj se zgodi s centralo. Ker je Gospodarska komisija za stvarno demobilizacijo prišla do prepričanja, da bi bilo najbolj ekonomično, ako se spravi centrala na licu mesta v obrat, in ker so pogajanja glede oddaje te centrale že v teku, je upati, da se v kratkem izpelje napeljava elektrike za ves Bohinj. Za predsednika: Andrejka I. r.«

Podružnica Bohinjske Kmetske zveze za občino Bohinjska Bistrica.

Izvolil se je en odposlanec v pripravljalni odbor za vpeljavo elektrike. Sklenilo se je naprositi poverjeništvu za kmetijstvo, da na skalovitem hribu Pekovcu dovoli pašo koz revnejšim slojem podobčine Nemški Rovt. — Prečital se je odlok poverjeništvu za kmetijstvo, zadevajoč orožne vaje, in se je izražala želja, da bi se za kmetijsko delo nujno potrebni vpoklicanci vrnil res ob naznačenem roku. — Končno so moške iz podobčine Nemški Rovt izražali svoje želje z ozirom na agrarno reformo. — Z velikim odobravanjem se je sprejel sklep Jugoslovanske Kmetske zveze, da nastavi posebnega uradnika, ki bo dajal kmetom pojasnila o cenah lesa na svetovnem trgu.

Slovenski kmet! Hrvatski seljak gleda na te kot na svoj vzor. Zato krepko drži s svojo stanovsko organizacijo in se ne daj cepiti v razne kmetske stranke.

Tovariši kmetje!

Izvršilo se je od strani vlade — poverjeništvu za agrarno reformo, dejanje, ki nas vse do zadnjega silj k skupnemu nastopu, in nam mora kmetom odpreti oči. Iz gozdov kneza Auersperga v Kočevju se je iz revirja Grčarce prodala velika množina lesa in se tri tovarne dale v najem kapitalistični družbi Velika ora, ki vsebuje edenindvajset članov večjih trgovcev in bogatejših gospodov. — Prosila je pa tudi ljudska organizacija Lesna zadruga v Dolenji vasi za eno tovarno in za les — dobila ni ničesar. Milostno se jej zdaj dovoljuje oferta za les v skoro nedostopnem gozdnem oddelku, kamor bi si morala zadruga delati za izvažanje lesa novo cesto. Ondan se je pa dal les tik ob tovarni in ob glavni cesti! To je kruto razžaljenje nas vseh, s tem je ljudska organizacija, ki deluje v blagor ljudstva že 4 leta, medtem ko se ona ustanavlja zdaj, ko se je gozd spravil v državno oblast, kruto žalila in postavlja kmeta v nevarnost nizke cene lesa; zaslužek so dobili večji trgovci, eni ki so bili vojni dobavitelji avstrijske armade — malim trgovcem, kmetom in ljudstvu se je odreklo vse. To nam kaže pot, po kateri se bodo zibali kapitalisti in izkoriščali državno last, pot, ki si jo je umislil poverjenik,

postavljen od J. D. S., liberalne stranke! Bratje, kar se je danes storilo nam, to se lahko napravi jutri vam, v tej ali oni obliki!

Pokažimo, da se kmetske vrste, ki so polnoštevilno stale v prednjih vojnih vrstah in so se izrabljale za zmago nemške kapitalistične gospode, ne puste zasramovati danes od nobene kapitalistične stranke in bodisi slovenske! Kmetom so bili od nemških mogotcev ukradeni gozdovi, kmet je prvi lesni trgovec, ki plačuje od gozda davek, kmet nosi glavno pezo davka, zato kmetske organizacije zahtevajo vsaj enakopravnost, če ne prednost pred kapitalistično gospodo, ki živi od svinčnika, bogato živi, dočim kmet in kmetski sinovi prenašajo pezo hlovod in izrabljajo svojo živino v tujo korist — njemu odpadaj le neznamen del težko zasluženega dobička. Strnimo svoje vrste, organizirajmo se, drugače nas pohodi kapitalistična gospoda, ki za ljudstvo ne kaže srca, pač pa le za svoj žep. Že danes zahtevamo dejanj! Stopite z nami na plan, da bo naš glas jačji in protestirajmo iz polnih prs proti oblastnikom, ki zapostavljajo kmeta, protežirajo že bogate kapitaliste, naš glas naj se sliši v Belgrad. Odstranite iz tako važnih mest, kotje poverjeništvu za agrarno reformo in in sociilizacija premoženja, ljudi, ki utirajo pot starem, od vsega naroda osovražanemu sistemu, ki jih je sto in sto tiščal k tlom, da je par mogočičev dvigal — glejte, da nikdar nikjer ne pustite takih ljudi na površje; preveč smo trpeli, da bi se pustili zasramovati od te ali one gospode, saj kar se je zgodilo z gozdom, to se hoče z vsem ostalim ozemljem! Bratje, zapomnimo si to dejstvo in strnimo vrste, da bomo močni danes in oni dan, ko bomo mi narod odločevali može, ki naj vodijo nam ljubo Jugoslavijo!

Tovariši! Pokažite bratsko vzajemnost in podprite nas! Ne odlašajmo — že danes storimo svojo dolžnost, da rešimo sebe in naše otroke!

Prizadeti.

Celovec naš.

Za našo trgovino in za celo Koroško silno važno mesto je Celovec. Njegova okolica je slovenska in tudi mesto samo je bilo pred nekaj desetletji po večini slovensko. Nemška Avstrija, ki je posebno na Koroškem pridno germanizirala, pa je dosegla, da je slovenščina bolj in bolj ginila ne samo iz Celovca, temveč tudi iz okolice. Če Slovenci zahtevajo Celovec zase, hočejo s tem le, da se popravijo stare krivice. Ker pa se gospodje v Parizu na vse prej ozirajo kot na pravico in ker se sedaj zavedamo, da bomo samo toliko pravice imeli, kolikor si je bomo sami priborili, zato so naši fantje s Srbi in Hrvati sami šli in vzeli Celovec. Po uspešnem prodiranju naše armade so Nemci sicer prosili za premirje, in res so se pogajanja vršila v Kranju, toda Nemci niso hoteli odnehati in šele, ko so naši zasedli Celovec, se so udali in podpisali premirje, v katerem se določuje cermarkacijska črta tako, da pripadejo Beljak, Feldkirchen in Št. Vid še Nemcem, celovška kotlina z Vrbskim jezerom in Gosposveto, ter Velikovec pa Jugoslaviji. Naše

rade seveda s tem še niso izpolnjene, ker v beljaški okolici in Ziljski dolini biva še nad 50.000 Slovencev, katerih ne smemo izgubiti. Seveda je malo upanja, da bi jih dobili.

Mirovni pogoji Nemški Avstriji.

Mirovni pogoji Nemški Avstriji so bili nemško-avstrijskim zastopnikom v Parizu že izročeni. Ob tej priliki je nemško-avstrijski odposlanec dr. Renner skušal dokazati, da so vse države, ki so nastale na avstrijskem ozemlju, enako krive, torej naj tudi nosijo enaka bremena. Seveda se dr. Rennerju to ne bo posrečilo. Avstrijski Nemci so pričakovali, da bodo mirovni pogoji veliko milejši kot so bili napram Nemčiji, pa so se kruto varali. Sedaj so silno poparjeni in ogorčeni. Najbolj jih jezi državna meja na jugu, ki prepušča Maribor in Radgono Jugoslaviji. Tudi na Koroškem ne teče meja po njihovem okusu. Zakaj določeno je, da ostane ne samo južnovzhodna Koroška naša, temveč tudi Celovec in Gospa Sveta z gotovim pridržkom. Nemci mislijo, da mora ostati cela Koroška nemška. Na severu so ohranili Nemci samo Nižo in Višjo Avstrijo, Moravska, vsa Češka in del Šlezije pripada čehoslovaški republiki. Tudi na Tirolskem gre italijanska meja zelo visoko proti severu. Nemška Avstrija bi na ta način štela samo 6 milijonov prebivalcev, kar je zelo malo. In še od teh 6 milijonov jih živi mnogo več kot polovico v mestih. To je seveda nenaravno in prva posledica bo, da se bodo večja mesta zelo zmanjšala, hiše postale brez vrednosti.

Dalje se Avstrija odreče vsem vojnimi ladjam in tudi podmornikom ne sme nikdar graditi, ne trgovskih, še manj pa vojnih. Ima pa prost trgovski dohod do morja. Z Nemčijo se Avstrija ne sme združiti niti dovoljevati svojim podnikom vstopa v tujo armado. Vojne dolgove prevzame vsa sama, le predvojni dolgovi se razdelijo na vse države, ki so nastale na bivšem avstrogrškem ozemlju.

Brestlitovski in bukarški mirovni pogodbi se odreka.

Nemci pravijo, da takih pogojev ne morejo sprejeti in bodo predlagali velike izpremembe glede gospodarskih določb in glede meja.

Edina močna kmetska organizacija so Kmetске zveze!

Prav po načrtu.

Pojdi danes na železnico in v vsakem vozu boš dobil surovega človeka, ki bo zavaljal čez vero in Cerkev, ostudno obrekoval in sumničil duhovnike ter jih obkledal z najgršimi psovki, pridejal bo še par nečednih kvant okinčanih s hudiči in primojduši, pa je prizor popoln. Isto najdeš po raznih gostilnah, čakalnicah, sejnih, povsod samo par ljudi, ki pojo vedno isto pesem, drugi ljudje pa molče in prepotrpež-

ljivo prenašajo surovo govorjenje par podivjanih ljudi. Pa ne samo to, Beri danes dopis z Iga, kako se glasi bojni klic ondolnih Sokolov: »Farje pa čuke pobit!; ista poročila dobivamo od drugod.

Če vse to strnemo, vidimo, da se vse to godi po čisto natančnem kakor dogovorjenem načrtu. Naši kulturni nasprotniki: svobodomiselní socialni demokrati in liberalci so že davno uvideli, da je največja zapreka, da se njihove svobodomiselné stranke med našim ljudstvom tako ne udomačijo, kot bi oni radi, ravno vernost naših ljudi. Naravno: veren človek, ki je do dna srca prepričan, da je človeška družba brez krščanskih načel obsojena v propast (misli na ruski boljševizem), ne more soglašati s strankami, ki v tem oziru zametavajo krščanstvo in postavljajo na njegovo mesto svobodomiselnost, to se pravi: vsaj javno življenje brez Boga in njegovih zapovedi, pa naj imajo te stranke sicer še tako dobre programe.

Zato pa bo ljudstvu treba to navezanost na Cerkev, ki je nositeljica verskih načel, čimbolj zrahljati. Zato pa boj proti Cerkvi in duhovništvu! Če ni mogoče z resnico, je treba z lažjo. In tako sta danes Cerkev in duhovnik vsega kriva: vojske, pomanjkanja, poraza na Koroškem, celo slabe valute. V resnici je pa tudi surovina, ki v železniškem kupeju sedi, natančno prepričan, da so vse te trditve gorostasna budalost, toda podminirati je treba dobrodejni in blažilni vpliv Cerkve na ljudstvo, če ne z resnico pa z lažjo, toliko časa svobodomiselnost n ebo našlo tal. Da se bosta pa Cerkev in duhovnik vedno borila proti svobodomiselnstvu, je jasno, in v tem ni nobenega premirja.

Vidi se pa, da se vrši ta grda kampanja proti Cerkvi in duhovnikom po načrtu: Cesar se liberalni in socialno-demokratski listi izogibljejo radi žalostnih skušenj iz predvojnih časov, to tem pridneje izvršujejo njihovi pristaši ustmeno.

Čudimo se le, da naši ljudje, ki sedijo v istem železniškem vozu, tako potrpežljivo prenašajo tako surovo in neolikano govorjenje ljudi, katerih življenje je največkrat vse preje kot zgledno in vendar hočejo imeti povsod prvo besedo. Res je, da se je težko s surovim človekom prepirati, toda ravno v brezmejni predrznosti in nesramnosti teh ljudi tiči njihov uspeh. V Ameriki bi takega neolikanega človeka, ki bi si javno upal surovo žaliti karkoli, postavili na hladno lastni pristaši, le pri nas so nekateri ljudje mienja, da se kaže kultura Slovencev v tem, da se po javnih prostorih psuje in zmerja. Če železnica sama nima toliko smisla, da bi takim kulturnim škandalom napravila konec, naj ga napravi ljudstvo samo.

Naše ljudi pa pozivljamo, naj za resnico pokažejo vsaj toliko poguma, kot ga naši nasprotniki za zmoto in surovost.

Splošna pokvarjenost.

(Dopis z Dolenjskega.)

Prav mnogi so mislili, da bo ta svetovna vojna svet poboljšala, a so se zmotili prav temeljito. Vse se je zrahljalo. Nobena postava in nobena zapoved se več ne

spoštuje. Če je dala vlada poprej kak ukaz, se je izpolnil do pičice. A zdaj? Kdo se kaj zmeni za vladne ukaze? Čemu tudi? Ko pa vsi vidijo, da je vlada dobra kot med in mehka kot vosek. Vlada samo boža svoje podložnike, prejšnja je vzela v roke tudi šibo, če ni šlo drugače, in šlo je. Cele čete dezertirjev se skrivajo doma, zlasti po nekaterih občinah, žandari so pa veseli, da jih ne najdejo doma. Njihova vestnost v svetovni vojni je kar nekam boječa postala, sedaj ko bi bila prav na mestu. Zato pa toliko tatvin, ropov in umorov. Človek ni več varen ne imetja, ne življenja. Prav po rusko so začeli.

Nekje ob Sayi so trije skoraj mlečnozobi dezertirji nekega moža na prav divjaški način umorili. Najprej so ga obstrelili, potem z noži obdelali in potem vrgli v Savo. In ko se je hotel nesrečnež rešiti, zagrabivši se za vrbo, so grdobe vrbo odrezali in ga niso ustili h kraju. Prosil jih je milo in drago, naj ga ne umore. Pa kaj store? Potlačijo ga nazaj in nalože naj kamenja, boječ se, da ne bi ven prišel iz vode. Suroveži in brezsrčneži!

Nekateri so tako podivjani, da nimajo nobene vesti. Posebno sovraštvo kažejo do duhovščine in do cerkve. Nekje so obhajali cerkveno slovesnost. Da bi gospodom postregle, so dekleta jestvine nabrale po vaseh in v soboto zvečer vse lepo pripravljeno imele v cerkveni hiši za drugi dan.

Ponoči pa pridejo domači roparji, vderejo v hišo, pojedjo kruh in meso, jajca pobijejo in pomažejo z njimi stene in tlak, ravnotako z mastjo; kroznike, žlice, nože, vilice: vse uničijo kot Nemci na Koroškem. Drugod so na podružnici, kjer je bilo žeganje, podrli mlaje, strgali vence in delali grdo, kar se je dalo. Ko bi mogel človek zbrati vse podobne dogodke, bi jih bilo cele knjige.

Vsega tega pa bi ne bilo, ako bi bila vlada le količkaj odločna in stroga. Zdaj pa le vsak pravi: »Saj je prostost in svoboda.« Vlada, skrbi, da pojdejo ti roparji in morilci na fronto, kot so šli i drugi pošteni fantje! Vlada, vlada, da se ne boš pozneje kesala!

„Domoljubova“ pisma.

Zakaj je civilna poroka tako pogubna?

Glavni list demokratične stranke (»Demokracija« v Belgradu) je začel napadati katoliško in pravoslavno cerkev ter zahteva zlasti civilni zakon in razporoko.

Kaj je civilni zakon? Tako imenujejo zakon, ki ga ženin in nevesta skleneta pred državnim uradnikom, ne glede na to, ali se bosta potem tudi cerkveno poročila ali ne. Liberalni demokratje torej zahtevajo: Zakoni naj se sklepajo pred državnim uradnikom. Taki, a tudi le taki zakoni naj bodo pred državo veljavni. Cerkevna poroka ni državi nič mar. Kdor se hoče potem tudi še cerkveno poročiti, naj se le, če se mu zdi to potrebno. Za državo zadostuje poroka pred državnim uradnikom, civilna poroka (civilen = državljanski).

Kaj pravimo na to katoličani?

Komu bi se zdelo, da ni civilni zakon nič hudega. Češ, saj imajo katoličani svobodo, da se tudi cerkveno poroče; ima pa tak zakon to dobro, da je po vsej državi za vse enak. Mi pa pravimo: Naj se le zdi komu, kakor se mu hoče. Nam se nič ne zdi, mi vemo, kako je. Mi vemo, da bi bila taka postava, kakor jo zahtevajo liberalni demokratje, krivična Cerkvi, nasprotna svobodi, pogubna krščanskemu življenju in škodljiva pravi ljudski blaginji.

Pomenljivo je že to, da je katoliška Cerkev vselej ugovarjala, kadarkoli je kaka krščanska država hotela uvesti tako postavo. Posebno Leon XIII. je nekajkrat civilni zakon odločno obsodil. Seveda, sili se Cerkev nazadnje mora vdati, a ta njen odločni odpor zoper tako postavo priča, kako dobro se zaveda pogubnosti civilnega zakona.

Naj liberalni demokratje še toliko govore, da hočejo samo svobodo, v resnici je namera civilnega zakona čisto drugačnja. Civilni zakon je le en del iz svobodomiselnega načrta in vodilo tega načrta je: boj Kristus, boj Cerkvi!

Civilni zakon ubija v ljudstvu krščansko in pravno zavest. S tem, da država popolnoma prezira krščanski zakon, s tem da se vede, kakor da je zakon, ki se pred njo sklene, pravi zakon, s tem ubija krščanski nauk o zakonu. Če država vedno in vedno ponavlja, da je civilni zakon zakon, in popolnoma molči o krščanskem zakonu, se počasi razširi in ustali misel, kakor da je res civilni zakon pravi zakon, a cerkvena poroka da je le ceremonija. Tako se ljudje počasi navadijo na civilni zakon in začno zanemarjati cerkveno poroko, češ, saj je vse eno, ali se cerkveno poročim ali ne, čemu še te sitnosti, pa še dvojni stroški. Če je za državo in za ministre civilni zakon dober, naj bo pa še zame!

To ni izmišljeno. Kjerkoli se je uveljavil civilni zakon, se je to pokazalo. Ljudje so že taki, da se radi ravnajo po svetu in po javnem mnenju, zlasti, če je to bolj pripravno. Je pa seveda za tega in onega bolj pripravno, če ni treba k župniku, ki ga opominja, kako naj živi, potem pa k spovedi, ki tudi mora biti, če naj bo zakon res krščanski zakon. Tako začno opuščati cerkveno poroko, zdaj ta, zdaj oni, nazadnje se pa že nobenemu nič čudnega ne zdi, če je samo civilno poročen.

A kaj se pravi to: samo civilno poročen? Naj pravi državna postava, kar če, samo civilni zakon ni noben zakon, ampak golo priležništvo! To je katoliška Cerkev vedno učila in nobena sila je ne bo nikdar primorala, da bi tega več ne učila, zakaj kar je res, je res: samo civilni zakon je golo priležništvo!

To je tista nesrečna in pogubna posledica take postave. Taka postava ubija krščanski čut in goji ter kot med narodom priležništvo. Kaj pa je to, dobro vemo. Pravo družinsko življenje je podlaga vsega. Kdor družinsko življenje zastrupi, zastrupi vse družabno življenje v državi. Kristus je poznal človeško slabost, zato je dal zakonu zakramentalnost, da bi iz zakramenta izhajala moč in milost za krščansko

družinsko življenje. Civilno zakon oropa družino te milosti in moči in zvjaja ljudi samo v greh. Greh pa je prokletstvo za družine in narode!

Zato proč s takó nesrečno postavol! Mi zahtevamo kot pravi demokratje resnično svobodo. Država naj se ne vtika v verske reči. Zakon je zakrament, zato naj ga država spoštuje in naj ne gazi pravic, ki jih je Kristus dal Cerkvi! Država naj sprejme zakon, kakor je, zakramentalni krščanski zakon, sama naj pa uredi, kar je v zvezi z njeno nalogo, postavna določila o državljanskih posledicah zakona, o dedovanju itd. Tako bo za vse prav in dobro, za Cerkev, za državo in za krščanske narode.

Za obrtnike.

Izšla je 2. številka »Jugoslovanskega obrtnika« s silno zanimivo vsebino: »Obrtne zveze naprej«, »Obrtni davek«, »Mlinarska šola«, »Obrtništvo in naše vode«, »Umetne smole in njihov pomen za tehniko«, »Razna obvestila«. Za naše obrtnike je list neobhodno potreben, ker bodo iz njega črpali globljo izobrazbo, ki je za napredek obrti neobhodno potrebna, in smisel za organizacijo, katera edina ohrani vsak stan v tisti višini, na kateri ga duh časa zahteva. »Jug. obrtnik« izhaja vsak mesec enkrat, stane do konca leta 8 K ter se naroča pri upravi »Jugoslovanskega obrtnika«, Ljubljana, Sodna ulica št. 11. Obrtniki, naročajte svoj list!

Tedenske novice.

Jugoslavija.

j Francija priznala Jugoslavijo. Francoska vlada je uradno priznala Jugoslavijo. Čakamo še na »prijateljico« Italijo.

j Uspeh državnega posojila. Iz Belgrada javljajo, da je državno posojilo veliko bolj uspelo, nego se je pričakovalo. Najbolj se je odlikovala Dalmacija. Slovenija je podpisala 40 milijonov.

j Laške prismodarije. Ker so Lahi obupali, da bi dobili Reko, so si zmislili drug način. Reka zaledjem in z delom Istre naj bo posebna, samostojna država, kjer naj vlada odbor, sestavljen iz 2 Italijanov, 1 Jugoslavana, 1 Mažara in 1 reškega meščana. Po 15 letih pa naj se vrši ljudsko glasovanje. Po italijanskih namerah ta načrt ni slab. Ker bi v odboru sedela italijanska večina, bi skušali tekom 15 let v toliko postopoma izmeniti naše ljudi, da bi se pri ljudskem glasovanju pod pritiskom laškega uradnega aparata ljudstvo odločilo za Italijo. Naši odposlanci tega načrta ne sprejmejo.

j Vsi nemški napisi v Mariboru so se moralj odstraniti in nadomestiti s samo-slovenskimi.

j Demobilizacija do 34. leta se v kratkem izvrši po celi naši državi.

j Žalostna slika. Belgrajsko duhovno sodišče ima rešiti 1000 tožb za ločitev zakona. Ako bi se v vsakem zakonskem sporu reševalo po običajnem načinu, bi se v teku dveh let rešile vse te tožbe razen

onih, ki se vlagajo še vsak dan. Duhovno sodišče je vsled tega predložilo ministrstvu za verstvo načrt o skrajšanju procesa za rešitev zakonskih sporov. Ubogi otroci, ki nimajo več pravih staršev. Radovedni smo tudi, koliko teh ločenih žen se bo moglo zopet poročiti. Trpele bodo pomankanje in sramoto z otroki vred. To so sadovi razporoke, ki jo hočejo svobodomiselnne stranke uvesti tudi pri nas.

Domače novice.

d Vzorna stranka. Zastopnikom francoskega in angleškega časopisja v Sarajevu je bil program naše Ljudske stranke tako všeč, da so ga jim morali sarajevski časnikarji od besede do besede prevesti.

d Naš škoj v Parizu. Naš prevzvišegi nadpastir se je v svoji skrbi za pravične meje in za dobrobit vsega slovenskega naroda podal v spremstvu zastopnikov vseh treh strank v Pariz. V »Slovincu« popisuje nato Prevzvišeni, kako se je vsa deputacija lahko prepričala, da delajo naši jugoslovanski odposlanci z nadčloveškim naporom, da reišjo, kar se da rešiti. Deputacija je obiskala tudi Wilsona, kateri je kazal veliko poznavanje naših razmer. Deputacija je glede Koroške dosegla to, da se je v mirovni pogodbi z Nemško Avstrijo nam v korist spremenila točka glede Celovca. O obisku pri slovečem maršalu Fošu poroča Prevzvišeni: Obiskal sem tudi slovečega maršala Focha (Foša). Opazil sem, da je o naših razmerah, težnjah in pravicah natanko poučen. Ko smo govorili o njegovih zmagah, je z roko pokazal proti nebu, rekoč: Bogu, edino Njemu, vsa čast in hvala! — On in žena sta prava katoličana, lep zgled vsem stanovom. Ko ga je poklical Clemenceau, da mu izroči vrhovno poveljstvo, mu je rekel: Morda se motite nad menoj, ker sem odločen katoličan. Clemenceau, zagrizen sovražnik katoliške Cerkve, mu je odgovoril: Poklical sem vas ne glede na Vaše versko prepričanje, ampak glede na Vaše vojaško-strategične talente.

d V nedeljo na šmarno goro! To nedeljo, 15. t. m., obhaja naše krščansko delavstvo 25letnico, odkar ga je začel okrog sebe zbirati veliki dr. Krek. Ob pol 9. uri bo na Šmarni gori slovesno cerkveno opravilo, ob 10. uri velik tabor pred cerkvijo. Popoldan ob pol 2. uri pri Žibertu pod Goro drugi tabor in nato ljudska zabava. Jesti naj prinese vsak kolikor mogoče s seboj, da ne bo nepotrebnih izdatkov. Na izkaz o istovetnosti se opozarja. Na vseh prireditvah se bo razprodajala slavnostna številka »Naše Moči« in razglednice s sliko dr. Kreka in Gostinčarja. Kakor zavedni člani bodite na te majhne izdatke pripravljani.

d Proti alkoholu. Deželna vlada za Slovenijo je ustanovila pri poverjeništvu za socialno skrb poseben protialkoholni oddelek ki bo nadziral izvrševanje vladnih odredb, ki se tičejo alkoholizma, nadziral bo gostilne in prodajo alkohola, skrbel za protialkoholni pouk in tozadevno propagando zlasti v šolah, vojašnicah in kaznilnicah, skrbel bo za alkoholike in njihove družine ter bo zbiral protialkoholno statistiko. Prav je, da se boj proti alkoholu začne že enkrat čisto po načrtu.

d Preki sod je razglasila dravska divizijska oblast. Pred preki sod pridejo vsi listi vojaški dolžnosti podvrženi, ki se na poziv niso odzvali do 7. maja do polnoči.

d **Dopisovanje z našimi vojnimi ujetniki v Italiji.** »Slovenski Rdeči križ« javlja: Dodatno k svoječasno objavljeni notici glede dopisovanja z vojnimi ujetniki v Italiji opozarjamo, da se bodo odslej odpošiljale samo dopisnice (pisma naj se torej ne pošiljajo). Ker se nabira vedno več pošte za ujetnike in je odprema vsled tega težavna, naj se piše samo ena dopisnica na teden. V ostalem pa ostanejo dosedanja določila v veljavi. Dopisnice za vojne ujetnike v Italiji z dopisnico za odgovor se dobivajo v pisarni »Slov. Rdečega križa« v Ljubljani, Poljanska cesta štev. 4 (Alojzjevišče) po 10 vin. kos.

d **Zaključek šolskega leta** v škofljiški gimnaziji v št. Vidu je bil 6. junija t. l. Iz poročila posnemamo, da je bilo koncem šolskega leta 310 učencev v zavodu. Odličnjakov je bilo 82, sposobnih 176, nesposobnih 18, ponavljalnih izpitov 24, neizpravljenih 10. Zrelostnega izpita se je udeležilo 21 dijakov, od katerih je bilo 10 odličnjakov. Vojaški zrelostni izpit tekem šolskega leta je napravilo 17 dijakov-vojakov.

d **Poštna zveza z Ameriko** je zopet otvorjena. Uredništvo »Domoljuba« je prejelo te dni po vojni napovedi prvo pismo iz Amerike.

l **Postojanje na cesti**, na hodnikih in pešpotih je v Ljubljani policijsko prepovedano, ako se s tem moti svobodni promet.

d **Važno zborovanje jugoslovanskega gasilstva.** V nedeljo, dne 1. junija t. l., se je vršil v veliki dvorani Mestnega doma važen občni zbor vseh gasilnih društev v Sloveniji. Na tem občnem zboru so se združila vsa gasilna društva Slovenije v enotno »Jugoslovansko gasilno zvezo Ljubljana«. Zastopanih je bilo na tem zborovanju nad 200 gasilnih društev. Zborovanje je otvoril podstarosta Vseslovanske zveze Fran Barle, ki je bil z velikim navdušenjem pozdravljen kot prvi bojevnik na polju jugoslovanskega gasilstva. Na tem občnem zboru so bila sprejeta nova pravila, katera temeljejo na najširši demokratični podlagi; razgovarjalo se je o reorganizaciji gasilstva v naši novi državi. Napravili so se vsestransko važni sklepi. Ideje gasilstva bodo razširjal strokovni gasilski list »Gasilec«. Za starosta Jugoslovanske gasilske zveze je bil z vzklikom izvoljen g. Fran Barle iz Ljubljane.

d **Motnik.** Šolski otroci so nabrali med seboj 7 K 42 v, v neki igri za oslepele slovenske vojakove.

Drugod po svetu.

p **Borojević**, nekdanji vojskovodja na soški fronti, sedaj poveljuje mažarskim četam, ki se bore proti Čehoslovakom.

p **Stavka na Francoskem.** Na Francoskem je izbruhnila stavka in počiva približno pol milijona delavcev. Vlado stavka izredno skrbi.

Vsaka hiša, v kateri je kak član Kmetске zveze, mora imeti »Domoljuba«, kmetско glasilo.

Dopisi.

Z IGA.

»Farje in čuke pobiti!« Na Igu hočejo Sokoli zatreti Orla ne le s psovkami in lažmi, ampak tudi s silo pesti. V nedeljo dne 1. t. m. zvečer je neki Sokol porinil Orla, ki mu ni ničesar hotel, ob zid s klicem: »Pojdite, da bomo pobili izšanskega čuka.« Malo naprej je pijan Sokol vlekel drugega Orla med sodruge, rekoč: »Tukaj je tudi en čuk, še tega pobiti!« Neki plemenit Sokol ga je kloinil, drugi ga v jezi tresel, vse vprek so pa vpili: »Čuke pobiti! Farje pa čuke vse dol pobiti!« Šele fantičeva mati jim je nesrečneža iztrgala iz rok, in ker jim je junaško povedala par krepkih, bi bila kmalu še tepena, če bi se ne bila zaprla v hišo. Ker je bil še mrak, se je medtem zbralo mnogo ljudi na cesti, ki so bili priča te podivjanosti, le orožnika ni bilo nobenega, ki bi napravil mir. Nato so fantje Sokoli sami odšli, med potjo jih je pa nekaj ves čas preklinjalo farje, čuke in Marijo.

Rojaki Sokoliti! Na ta način delate le sebi, svojemu društvu in svojemu kraju sramoto! Slovenci hočemo biti kulturni narod, s tem se tudi ponašamo v Parizu. Za tako počenjanje je pa zrel le narod dijakov. S silo tudi ne boste ničesar opravili! Sila rodi le odpor. Pustite nam svobodo, kakor jo tudi mi vam! Pustite tudi nam zabavo v našem domu, kakor jo tudi mi vam v gostilni! Vedite pa, da še nikdar nismo bili do polnoči v dvorani, in da se znamo zabavati tudi brez žensk, kakor zlobno namiguje »Domovina«, št. 22. Imamo čisto vest pred Bogom in ljudmi. Prav dobro s ezavedamo, da si pridobi mladenič čast in ugled le s pošteno zabavo in dostojnim obnašanjem. Zmerjajo in pretepajo le barabe. — Izanski Orel.

IZ KOTA NA DOLENJSKEM.

Izvajanja davčnega gospoda v 19. številki »Dol. Novic«, kakor tudi že preje v »Domoljubu«, se nam ne zde povsem točna. Najpreje se moramo prašati, zakaj se je ravno letos nam napravila tako visoka dohodnina? Je-li bila letina preteklo leto tako dobra? Vse prej kot to. Saj smo brali vedno in vedno o poznem pomrazu — Loski ptok itd. — o pogosti toči, groznih nevihtah, in po vinogradih smo morali takorekoč pridelek krasti pred vednim deževjem in nalivom! Vzemimo le v roke št. 46 »Uradnega lista«, berimo odlek deželne in finančne uprave pod št. 336 in 337, pa nam bode vse jasno. Celokupna deželna vlada je z dotičnimi naredbami posvetovalne komisije prve stopnje odpravila in nas tako na milost in nemilost prepuстила samo finančnemu referentu! Ja, še celo vlaganje napovedi je odpravljeno; le če se davčnemu gospodu poljubi, sme stranko v to pozvati, kar se bo pa le redkokdaj zgodilo. In deželna komisija, sestavljena iz 20 mož, naj sedaj sodi, kaj je zrastle na moji njeni ali travniku! Ker ni bilo torej letos prisodnikov na mestu okrajnih glavarstev, so se lahko delali dobički po — papirju. Pri živini ste imeli toliko - le dohodka, iz zemljiške posesti toliko - le; kdo je dal delavcem jesti, kdo jih je plačal, po tem se nič ne vpraša. Kaj šele, da bi davčni gospod mislil na kolarja, kovača, sedlarja ..., saj vsega tega ne vidi v pisarni! Ni torej resnica, da bi nam le narodno predstavništvo v Belgradu moglo pomagati. Vpostavijo naj se zopet davčne komisije I. stopnje, na sedežu okrajnega glavarstva. Sicer morajo ti zastopniki doprinesti precej žrtev, ker nimajo niti kake dnine, a za blagor soobčanov se bodo radi žrtvovali. Torej ne samo belgrajska, marveč tudi deželna ali pokrajinska vlada to lahko popravi!

Opomba uredništva. Vse to, kar zahteva g. dopisnik, je zahtevala tudi Jugoslovanska Kmetška Zveza. Podrobneje zahteve izvedo naši čitatelji iz 21. »Domoljubove« številke z dne 22. maja 1919. Naredba deželne vlade, št. 337, zadeva samo obrtni davek in ne pride v poštev za naše kmetje.

Iz kmetijskega kota. Tudi v našem kotu je zaživelo v svobodni Jugoslaviji novo, nadebudno življenje. Podružnica kmetijske družbe, ki se je ustanovila koncem me-

seca februarja v Fari pri Kostelu, šteje precejšnje število udov, se nadvse lepo razvija in upati je, da bo mogla posebnost v rednih razmerah tudi dejanski pomagati k izboljšanju našega polja. Nekoliko novejšega izvora je »Čebelarška podružnica«, ki je združila v svojem naročju vse čebelarje iz kostelskega okrožja. Njen sedež je v Fari. Več shodov in drugih sestankov priča o njenem delovanju. Mnogim čebelarjem je podružnica resila čebele gotovega pogina vsled predolge zime, ker jim je priskočila na pomoč s sladkorjem. Za obe podružnici gre posebna zaslug našemu vrlemu g. nadučitelju Al. Peterlinu, ki jima tudi načeluje in gre povsod z dobrim zgledom naprej. Pa tudi v izobraževalnem delu se živahno gibljemo in uspehi so zadovoljivi. Mejnik v tvorju našega kmetijskega stanu pa bodeta tvorila sijajno uspeša shoda dne 18. maja. Dopolodne je bil shod na Banji Loki. G. poslanec Karol Škulj je ljudstvu pojasnjeval naš novi položaj, v ljudstvu budil čut dolžnosti do nove državnosti. Trumoma je končno narod vstopal v Kmetško zvezo. Drugi shod je bil pa popoldne isti dan pri Fari. Na prostem je ljudstvo in tudi precejšnje število bratov-Hrvatov poslušalo razvijanja g. poslanca Škulja. Z nebrojnimi klici je dalo ljudstvo izraz čustvom, ki so ga navdajala, ko jim je govornik razložil naše naloge v svobodni Jugoslaviji; s tem je narod jasno pokazal, da hoče delovati, da se ustvari v bratskem kraljestvu srečen dom troimenemu narodu, ker le v edinosti je moč. Soglasno so bile sprejete resolucije, in upamo, da ne bodo tudi naša vlada prezrla želji našega prebivalstva, ter mu dala priložnost, da si bode mogel tudi v bodoče služiti kruh, in sicer če le močje v domačiji.

Mavčiče. Pri nas smo pred šestimi leti (1913) sezidali novo dvorazredno šolo, za katero se je najelo amortizacijsko posojilo. Ker nas je stara avstrijska država pri umiranju še precej oblagodarila z malovrednimi bankovci, a za dolg plačati imajo pa še polno vrednost, je večina občanov želela, da se ves dolg za šolo (okrog 35.000 K) takoj plača. Razdelitev in plačevanje je prevzel in uredil tukajšnji posestnik g. L. Novak. — Tudi pri nas je veliko pomanjkanje petroleja, luč se že malokje vidi. Mimo nas pa teče ob visokih in strmih bregovih neizrabljena Sava. Že pred desetimi in več leti se je pripravljalo za izrabo in elektriziranje njene vodne moči. Odkupili so se mlini od zasebnih prekupev in dež. odbora, dva najboljša mlina sta bila zaradi tega uničena in opuščena (eden je pogorel, drugemu je voda odnesla jez) in se nista več upostavila. Kmetje imajo zaradi tega težave in zamudo za mletev v oddaljenih mlinih, a Sava brez koristi teče mimo; sosedje Trbojci onstran Save znajo že bolje ukreniti. — Ker se je dosedanj župan Zavrl iz Mavčič odpovedal županstvu, so nam odborniki izvolili novega župana, Tirengerja z Brege.

Rateče so sicer hribovska vas, vendar se dogaja tu marsikaj, kar bo morda zanimalo tudi javnost, posebno sedaj, ko imamo tako blizu Italijane za sosede. Po prizadevanju našega g. župnika je dovolila italijanska oblast obdelovanje polja, ki ga ima zasledeno, toda zelo omejeno, ker obnašajo se ti opretno. Poljedelcem, ki zamorejo delati le določeni čas, je straža vedno za petami. Vse se dela le površno in skrb za pridelek je velika. Ena kmetško družino so izgnali ter zasedli njeno stanovanje. Revežu ne puste niti obdelovati polja, ker se je izrazil, da je Jugoslovčan. Osem rudarjev iz naše vasi so odgnali v Trst, osamljene špijoneže, ravnotako tudi tri ženske, ki so jih pa izpustili po študentski preiskavi. Nadloga, ki nas tare, pa vendar še ni spametovala nekaterih gospodarjev. Nasedli so na limanico, ki jo nastavlja znani Alojzij Žerjav. Kakor vsi taki ljudje drugod, je tudi on zasajel razpor med mirne prebivalce naše vasi. Kot tajnik gospodarkega odscka ima vpliv na gospodarje. Kakšnega pomena je za našo borno vas postajališče »Planica«, tega se ne zavedajo, zato pa nočejo prispevati k čakalnic, ki se bodo morala poslaviti; in to le pod vplivom tega oblastneža. Farani, predramite se! Krivega preroka se ognite za vedno, obrnite mu hrbet!

Vaščanka.

Gospodarski del.

Napoved za dohodnino.

Napake v napovedih.

Do sedaj smo na kratko pojasnili, kako se mora vložiti napoved, kako se mora izpolniti, da je formalno pravilna, in kaj je všteti med dohodke in kaj med odbitke.

Sedaj pa hočemo še opozoriti na glavne napake, ki jih delajo naši kmetje, ko napovedujejo svoje dohodke. Pri tem bomo tudi odgovorili na par vprašanj, ki so med tem došla našemu uredništvu, ker bilo gotovo zanimala tudi druge naše čitatelje.

Prvo in glavno pravilo vsakemu, ki napoveduje dohodke, bodi: napovej po resnici. Kdor ima priliko pregledati dosti napovedi, vidi, da napovedujejo davkoplačevalci najbolj neverjetne stvari. Napovedujejo se take stvari, da je celo za izvožene zastopnike davkoplačevalcev v davčnih komisijah mučno poslušati in verjeti vse, kar stoji v napovedih. Saj so ti člani komisij ravno tako ljudje, ki so s težavo in nevoljo prenašali vojsko. Večinoma so tudi kmetje in poznajo vse težkoče kmetskega stanu. Kdor napoveduje, vsak gleda, da so stroški vedno večji ko dohodki. Z izgubo se mora nehati napoved. Kako je to izgubo pokrili, tega nihče ne pove. Če bi dokazal, da je napravil dolg, bi človek takoj verjel, da s svojimi dohodki ne more niti sebe in družine preživiti. A v največ slučajih se izkaže, da je dotičnik poplačal še del svojega prejšnjega dolga. Če mu je bila živina rekvirirana, je to kaj drugega. Prejemki za rekvirirano živino niso dohodki. To je samo sprememba premoženja. Dosedaj je imel posestnik svoje premoženje naloženo v goveji živini, konjih, sedaj ima namesto te gotovino oziroma toliko manjše dolgove. Če pa davkoplačevalec sam prizna, da se mu ni rekvirirala živina, je seveda vsakemu takoj vprašanje na jeziku: Kje pa si dobil denar, ja si plačal dolgove in poleg tega še sebe in družino preživil?

Poznal sem župnika, ki je delal več let za večino svojih faranov napovedi za dohodnino. Hvalevredno je bilo to od njega in vsi so mu bili hvaležni. Toda pri sestavljanju napovedi je bil navadno tako nesrečen, da je svojim faranom vedno napravil težave, dasi je imel najboljšo voljo napraviti dobro in pravilno napoved. V vsaki napovedi je natanko navedel stroške za kopače, obirače, stroške za privezovanje trti, za umetno gnojilo itd. Vse je v napovedi podrobno navedel, samo tega ni povedal, koliko vina je dotičnik pridelal.

Drug davkoplačevalec natančno navede: 8 delavcev mi je rezalo v vinogradu dva dni, en delavec je odnašal rezino, polomljeno kolje in drugo 4 dni iz vinograda, nakupil sem kolja toliko in toliko, pri prvi kopi sem imel 30 delavcev, pri drugi 15 itd. Vse natančno! Končno pa pove, da je pridelal 2 hl vina. Prijatelj! Če tudi davčni uradnik ni strokovnjak v vinogradništvu, bo vendar vedel, da mora biti vinograd, ki rabi 8 rezačev dva dni in za prvo kop 30

delavcev, velik vsaj dva joha, in da se v takem vinogradu navadno več pridelava ko samo 2 hl. Če bi vsaj povedal, da so mu vino ukradli ali da se mu je skisalo in da ga je prodal kot jesih, bi vsaj navidezno bilo pravilno.

Poleg vsega tega pride še sledeče: Ljubljanski krčmar prodaja vino približno najmanj 1 do 2 K dražje, kakor ga je kupil. Ker ga prodaja liter po 10 K, navede, da se izogne prevelikemu davku, tudi on v napovedi prav natančno: kupil 15 hl vina po 8 K liter v litjskem okraju pri tem in tem posestniku. Nadalje stroški za prevoz vina iz zidanice v Ljubljano, užitina, režnja itd., torej sem imel samo toliko čistega dobička pri litru. Davčna administracija, ki opravlja v Ljubljani ravno tiste posle kot davčna oblastva na deželi, dobi napoved tega krčmarja. Takoj prepíše iz nje ime in naslov vinogradnika, ceno in množino vina ter pošlje to litjski cenilni komisiji. Ta vidi: vinogradnik je napovedal, da je pridelal 2 hl vina, prodal ga je pa 15 hl po 8 K in vračunal stroške za 30 kopačev. Naravno je, da mu ne bo verjela, pa ne samo glede vina, temveč tudi glede drugih podatkov, ki jih je vinogradnik morebiti navedel resnično.

Isto je z drugimi dohodki! Leta 1918. je potolkla nekemu posestniku toča. Ta hoče dokazati, da vsled toče ni pridelal žita niti toliko, da bi se zamogel preživeti. Še za seme je moral kupiti od tega in tega posestnika 6 mernikov pšenice. Plačal jo je mernik po 150 K. Po zakonu je upravičen, da se mu stroški za posetev odbijejo od dohodkov, kakor smo že zadnjič povedali. Da je pa plačal mernik po 150 K, mu davčno oblastvo kar kratkomalo ne verjame. Povedati mora ime posestnika, ki mu je prodal pšenico. Uradnik pri davčnem oblastvu pogleda seveda takoj, ali je ta tudi napovedal, da je prodal 6 mernikov pšenice po 150 K. Najbrže tega ni v napovedi. Kdo mu bo potem verjel, da so tudi drugi podatki v napovedi resnični.

Po kakšnih cenah so morali plačevati poljske pridelke naši begunci! Bil sem slučajno na potovanju po opravkih. Srečal sem Istrijanko. Reva je nosila na glavi vrečico moke, drugo vrečico s fižilom je pa nosila v rokah. Imela je še 4 ure pešhoje do bližnje postaje. Povedala mi je, da je plačala moko kilogram po 12 K, fižol pa po 6 K. Ne trdimo, da so vsi naši kmetje tako delali z Istrijani. Vendar taki slučajji niso redki. A nikdar še nismo čuli, da bi kak mlinar napovedal, da je prodal vsaj 1 kg moke, kaj še kilogram po 12 K. Vsak napove: zmel sem toliko mernikov pšenice. Koliko pa smem računati od mernika, pa sami dobro veste pri davčnem oblastvu.

Pripovedovala mi je provizorična učiteljica, ki ni imela toliko plače, da bi si kupovala hrano v gotilni in si je morala zato sama kuhati doma, da je šla v domač mlin po en kilogram moke. Ni je dobila. Pač pa je videla dan kasneje Tržačanko, ki je nesla iz ravnostistega mlina moko. Od nje je izvedela, da je plačala moko po 10 K kilogram. Seveda: mlinar se je sramoval zahtevati od učiteljice toliko za moko.

Kako je bilo z drugimi pridelki? Zelenel sem kupiti par mernikov jabolk. Živil

je primanjkovalo, zato sem nameraval skuhati nekaj jabolk po najnovejših navodilih brez sladkorja. Prodajal mi jih je kmet po 12 K mernik pod pogojem, da jih sam oberem. Obrabl sem jih lastnoročno, pa si zaradi tega prav ničesar ne domišljujem: saj zlezem tudi rad marca ali aprila meseca na drevo, da porežem gosenco zalego, kaj bi ne zlezal rad na jablano v jeseni, posebno če je polna. Pa to niso bile morebiti kanadske renete ali parmene, temveč navadni gambovci in špičkarji. Tudi ni bilo to v okolici Ljubljane ali Novega mesta!

In potem se čudi marsikdo in leči: še nikdar nisem plačal dohodnine, letos mi jo pa predpišejo. In naenkrat 60 K, ko je popreje navadno plačal kmet 20 K dohodnine ali pa še ne. Seveda, takrat je pa mernik pšenice stal 5 K, ne pa 150 K ali pa še več!

Poznal sem trgovca, ki si je med vojsko napravil lepo premoženje. Kupil si je par hiš, povečal skladišča in imel kljub temu polno prodajalno. Ko je hčer omožil, niso bili slovenski mizarji zmožni napraviti zanjo pohištvo. Naročil je je iz Nemčije. Ob neki drugi priliki je povabil na gostijo vse uradništvo, učitelje, trgovce in druge prijatelje. Spili so več kot 1 hl vina, pojedli dva janca, pokadili cel zaboj cigaret in cigar, poleg tega cele gore peciva itd. To je bilo splošno znano. Videl sem potem njegovo napoved za dohodnino. Napovedal je iz posestva in trgovine 5200 K skupnih dohodkov. Ko mu je davčno oblastvo predpisalo 200 K davka, bi ga kmalu kap zadela. Takoj je izšel v časopisa ognejiti članek zoper davčni vijak, in vsi davčni uradniki so bili odslej zaradi teh 200 K njegovi osebni sovražniki. Kaj je vendar 200 K za vojnega dobičkarja, ki si je prihranil med vojsko stotisoče!

Kdorkoli napoveduje svoje dohodke, stremi za tem, da izpade napoved tako, da ne ostane nič dohodkov, temveč samo stroški in izguba. Ne pomisli, ali je vse, kar stoji v napovedi, verjetno ali ne: glavna stvar je, da ni nič dohodkov.

Ravnotako je vkoreninjeno med nami prepričanje, da je davčni uradnik naš največji sovražnik. Zato se ga mora v napovedi malo zbcsti. Saj napoved niti dobra ni, če ne udari malo po davčnem vijaku. Seveda nihče ne pomisli, da je tako pisanje čisto ogveč. Uradnik mora vršiti svojo službo in gre preko takih opazk v napovedi na dnevni red.

Kdor napoveduje, vsak trdi v napovedi o slabi letini, draginji, suši, toči, slabem svetu. Same težave! Prav je pripomnil nekoč zastopnik davkoplačevalcev v neki cenilni komisiji: »Če povsem temu posestniku, da ima tako slabe njive, kakor jih je sam tu-le v napovedi popisal, me gre tožit.« Saj zastopniki davkoplačevalcev tudi včasih poznajo razmere davkoplačevalca. Tedaj je njim samim težko poslušati neresnične tožbe, ki so v taki napovedi.

Tooliko v splošnem o napakah v napovedi. Prihodnjič še o pomislekih proti napovedi za dohodnino in o prizivih!

Vsak neorganiziran kmet škoduje moči kmetskega stanu. Zato vsi v Kmetске zveze!

Za pravilno živinorejo.

(Franc Borc.)

Naša živinoreja in nje gospodarji so v zadnjih 7. letih trpeli ogromne škode pri živinoreji. Leta 1912 in 1913 je bila splošno razširjena jalovost krav po sramničnem katarju. Vsak hlev je bil več ali manj prizadet. Samo v kamniškem pol. okraju, kjer si je ondotna Živinorejska zveza zapisovala jalovost, ki jo je povzročala ta bolezen, se je zmanjšalo število porodov telet za 485 glav. Vse je tožilo, da se krave nočejo ubrežiti, ki pa mnogi niso vedeli pravega vzroka. Zavednejši živinorejci so svoje krave kmalu ozdravili in so tudi sosedom pomagali, da se je bolezen čimprej omejila in odpravila.

Zatem in že medtem smo dobili težko bolezen na gobcih in parkljih. Tudi ta bolezen je doprinesla našim živinorejcem veliko truda, skrbi in gmotne škode. Vse breje krave, ki so bile napadene po tej bolezni, so pred časom povrgle, vsa mlada teleta do 4 tednov so na tej bolezni poginila. Mleko od takih krav je uničilo, živina je potala zelo mršava in jo je nekaj tudi poginilo. Živinorejci, ki so bili v dohodkih navezani le na svoj hlev, so imeli vsled tega zelo občutne škode.

Zatem je pa prišla kruta svetovna vojna, ki pa ni našemu živinorejcu pobrala samo delavskih moči, ampak mu je tudi do malega izpraznila hlev. Kako se je v prsah trgalo srce dobremu živinorejcu, ko mu je zaupnik »Uničevalnice« za živino popisal najlepšo plemensko telico, mnogokrat tudi kravo. Za žival so plačali par kronic, da ima danes živinorejec izpraznjen hlev in izpraznjeno denarnico.

Pri vseh teh žrtvah in ogromnih škodah pa imamo eno tolažilno zavest, da imamo svojo samostojno državo Jugoslavijo, katere skupna vlada bo gotovo imela toliko volje in moči, da nam bo vsestransko pomagala obnoviti in urediti zopet našo živinorejo.

Ustanovijo naj se Živinorejske organizacije po okrajih z večjimi okolišji, ki naj bi obsegali okroglo 20.000 do 25.000 glav goveje živine, kakor je n. pr. Živinorejska zveza za kamniški politični okraj. Pri teh organizacijah naj se nastavi možje, ki bi te organizacije vodili in se prav z ničemer drugim ne pečali kot z tehničnim pospeševanjem živinoreje, prešičereje, konjereje in tudi ovčje- in kozjereje, v kolikor bo to potrebno. Predvsem bo potrebno, da se enakomerno po vsem okolišu nastavijo dobri plemenjaki, da se teleta, za prodajo namenjena, oddajo živinorejcem, ki jih hočejo rediti; skrbeti, da se čimprej dožene mlečnost krav ter se naj v to svrhu vpelejo poizkušne molže z kontrolo krmiljenja (tozadevne knjige so že tiskane v zalogi Živinorejske zveze za kamniški politični okraj, ki so strokovnjaško sestavljene). Teleta od najboljših mlekaric naj se za rejo nagradijo, da ja ne pridejo mesarju v roke. Točno in marljivo naj se pričnejo voditi rodovniki in knjige mlade živine. Bikorejci in vsi živinorejci naj se večkrat sklicujejo na poučna predavanja, kar naj bo vsakemu živinorejcu nadvse sveto, da se izobrazuje v svoji stroki, ob kateri bo lahko in še najbolje živel. Voditelji takih skupnih

krajevnih živinorejskih organizacij naj bodo zastopniki Zavarovalnice za živino (katero naj država takoj vpelje), oskrbujejo naj cepivo proti rdečici, naročajo naj skupno zdravila proti boleznim, ki bi se v širšem pojavljale, dajejo naj skupna navodila za pravilno uporabljanje zdravil, posredujejo naj kupčije pri plemenski živini in prešičih, naročujejo krmila in umetna gnojila, brzoparilnike in druge stroje itd.

Ako hočemo, da bo to delo imelo uspeh, ne sme dotični nastavljenec imeti prav nikakega drugega opravila kot pospeševanje živinoreje. V kolikor bi tega dela sam ne zmožal, naj se mu po potrebi prideli pomožna moč, da se delo pravočasno in uspešno vrši.

Plačati seveda bi ga morala država ali dežela, in sicer njegovim potovalnim stroškom primerno. Povzdiga živinoreje mora veljati kot javna zadeva in se od posameznika ne sme zahtevati nikako plačevanje vsaj direktno ne, ker bi potem ne imeli pri povzdigi živinoreje tistih uspehov, kakor pa če se za vzdrževanje inštruktorja od njih zahteva plačilo. (Dalje prih.)

Kmetje! Mislite na ustanovitve kmetijskih pisarn ter nakupovalnih in prodajnih zadrug.

Naš zemljiški davek.

Naš zemljiški davek je urejen s postavo z dne 24. maja 1869, d. z. št. 88. Ta zakon je določil, da se imajo oceniti vsa zemljišča v nekdanji Avstriji in izvesti na podlagi teh cenitev zemljiški kataster. Komisije so leta 1870 začele to delo in ga končale leta 1880. Rabile so tedaj nad 10 let. S tem je bila dana podlaga za zemljiški kataster in določena višina zemljiškega davka.

Kot podlaga za ocenitev zemljišč so služile komisijam tržne cene pridelkov ter dnina in plače poslom. Na prvi pogled pa lahko vsakdo izprevidi, da taka podlaga zemljiškemu davku ne more biti trajna. Cene pridelkov kakor tudi plače in dnine poslom se zelo izpreminjajo. Ta napaka se je pokazala prav kmalu po uravnavi zemljiškega davka, ko so tržne cene poljskih pridelkov padle, dnine in plače poslov pa poskočile. Zemljiški davek je postal naenkrat krivičen, bil je previsoko odmerjen. Vrhu tega so se pojavile pri določitvi zemljiškega davka neštete pomote in pogrški. Kulturne izpremembe, izpremenitev travnika v njivo, njivo v vrt itd., so klicale glasno, da zemljiški kataster, kakor se je bil ugotovil, ne more ostati neizpremenjen.

Zgorajšnja postava iz leta 1869. je sicer določevala, da se mora izvršiti pregled zemljiško-davčnega katastra vsakih 15 let, ni pa določila, kako naj se ta pregled in revizija izpelje. Zato je bilo treba nove postave, ki je podala smernice, po katerih naj se pregled izvrši. Ta revizijski zakon je izšel leta 1895. Vpoklicani je v življenje osrednje državno revizijsko komisijo in deželne komisije. Deželna komisija je obstala iz devetih članov. Predsed-

nik je bil deželni šef, 4 člani je imenoval finančni minister, 4 pa deželni zbor.

Ostalo je pa pri starem, komisije so bile sicer izvoljene, a do kake revizije zemljiško-davčnega katastra ni prišlo. Ostala je stara podlaga, katero so ugotovile prejšnje komisije pred l. 1880. Zemljiški davek v celi Avstriji je znašal 75 milijonov kron.

Prvotne komisije, ki so uravnavale zemljiški davek, so pa tudi popolnoma krivično postopale. Krivica se je godila pri tem zlasti našemu kmetu. Komisije so bile sestavljene iz nemških in nemškutarskih uradnikov, ki so drugače ocenjevali zemljišča slovenskega seljaka, kakor svojega nemškega rojaka. Dogajalo se je, da so enako rodovitna zemljišča prihajala v popolnoma različne dobrotne razrede. Pri naših zemljiščih so nemški gospodje naračunali zmerom več čistega katastralnega prihodka kakor pri zemljiščih nemških dežel. Ta krivica nas tepe do danes, ker od leta 1880, ko se je uravnal zemljiški davek, ni bilo potem revizije. Evidenčni geometri sicer hodijo vsako leto po občinah, da sprejemajo kulturne spremembe in jih potem v mapi in katastru izpeljejo, toda to delo je le majhen oddelek izprememb, ki bi prišle v poštev pri natančni in generalni reviziji našega zemljiškega katastra. Zemlja, ki je bila leta 1880. zelo rodovitna in je prišla v prvi ali drugi dobrotni razred, je opešala tekem let in danes ne donša niti polovico čistega prihodka v primeri z onim v letu 1880. Zlasti se pa to pozna pri travnikih, ki so opešali, ker se jih ni izboljšavalo in gnojilo. Zemljiški davek je postal na ta način pri marsikakem zemljišču previsoko odmerjen, neprimeren današnjemu stanju dotičnega zemljišča. Pa ne samo kulturne izpremembe zemljišč v naših deželah kričijo po radikalni reviziji ali novi upeljavi zemljiškega davka, temveč tudi okolnost, da so se naše dežele združile v novo državo z deželami, kjer je bila doslej podlaga zemljiškemu davku popolnoma drugačna. Hrvaška in Srbija imata odmerjen zemljiški davek mnogo niže kakor naše dežele. Posebno nizek je zemljiški davek v Srbiji, ker je tam agrarna zakonodaja v splošnem najboljša in se je srbska vlada zmerom zavedala, da je kmet steber države, zato ga ni obkladala s prevelikimi bremenami.

Naš zemljiški kataster se mora novo urediti, zemljiški davek pa v celi državi enotno in pravično predpisati, da homo državljan enaki po pravicah in dolžnostih,

Gospodarska obvestila.

Umetna gnojila. Tajništvo Jugoslovanske kmetijske zveze je na tozadevno vlogo glede umetnih gnojil prejelo sledeče pojasnilo od poverjeništvu za kmetijstvo: Umetna gnojila se kmetovalcem ne morejo ceneje preskrbovati kakor sedaj to vrše kmetijske korporacije, kajti tvorniške cene umetnih gnojil so zaradi velikih mezd, dragih surovin in drugih enakih obratnih potrebščin silno visoke. Umetna gnojila, ki se uvažajo iz inozemstva, so tudi tamkaj draga in vrh tega jih silno podražiti nizka vrednost naše papirne krone. Dokler ne bo dovolj svobodne tekme med tvornicami in ne

So dovolj blaga na svetovnem trgu, ker dokler ne bo naša valuta ugodna, toliko časa se ni nadejati znižanja cen umetnim gnojilom. Da bi se pa umetna gnojila kmetovalcem dajala po nižini ceni s pomočjo državne podpore, je pa seveda za enkrat popolnoma izključeno, kajti v to svrhu bi se potrebovali milijoni, ki jih sedaj prav gotovo nobena vlada ne dovoli. Sicer je pa sedaj iz naše zemlje najbolj izsesan dušik, ki je najvažnejša rastlinska hranilna snov, in dokler naši kmetovalci ne prično umno in varčno ravnati s hlevskim gnojem, zlasti pa z gnojnicjo, toliko časa pomeni nakupovanje dragih umetnih gnojil nepotrebno zapravljanje pri nakupovanju umetnih gnojil, ki jih lahko doma ceneje nadomeščajo.

g Oddaja modre galice vinogradnikom. Slovenska kmetijska družba v Ljubljani nas prosi objaviti: Ker ni bila tukajšnja dež. vlada zadovoljna z nakupom modre galice po družbi, češ da je predraga, je poverjeništvu za javna dela kupilo meseca februarja 75 vagonov modre galice v Nemški Avstriji po znatno nižji ceni, da jo družba med vinogradnike razdeli. Tvornica, ki je prevzela dobavo modre galice, pa svojo prevzeto dolžnost zaradi prenizke cene silno počasi izvršuje in zato še danes nimajo vsi vinogradniki modre galice v rokah. Dasi kmetijska družba za to kupčijo ni odgovorna, vendar stori vse, kar je v njeni moči, da se pospeši izdelovanje in odpošiljanje modre galice, ker ji gre za njen ugled. Družba ima kar naprej svojega uradnika na Dunaju, ki tvornico nadzira, je dosegla, da je tvornica prišla pod državno nadzorstvo avstro-nemške vlade, pošilja se ji premož iz Slovenije in zadnje dni se je celo zapretilo avstro-nemški vladi, da se ustavi vsak uvoz živil v Nemško-Avstrijo, če se ves ostanek galice takoj ne odpošlje. Vinogradniki, ki so pri Sloveški kmetijski družbi modro galico naročili, naj vse to vzamejo na znanje, naj družbe nikar ne delajo odgovorne za zamudo, ker ona vsako krivdo odločno odklanja in prosi, jo z urgencami ne nadlegovati, kajti ona ne more več storiti, kakor sproti odpošiljati vse blago, kakor ji dohaja. Slovenska kmetijska družba je vso galico že meseca februarja na Dunaju plačala in tvornica ima v rokah dispocizije v onem redu, kakor so naročila na modro galico kmetijski družbi došla. Teh dispocizij prenarajati pa ne gre, če naj ne nastane velika zmešnjava. Slovenska kmetijska družba v Ljubljani.

g Vinogradniki. Po najnovejših strokovnih izkušnjah traja inkubacijska doba, v kateri e glivica peronospora v zelenih trtnih delih razvije, da napravi nove trose (seme), v začetku junija 11 do 13 dni. Ker je prvi izdatni poletni dež v naših krajih padal dne 3. in 4. junija, imamo pričakovati od 14. do 16. junija, zlasti če pade v tem času zopet nekaj dežja, prvi napad peronospore. Če najde takrat ta strupena glivica vaše vinograde nepoškodovane, napade list in zarod in vam prizadene lahko veliko škodo in uniči na milijone kron narodnega premoženja. Nihče naj torej ne odlašaj in poškropi naj vinograd v tednu po Binkošti! Škropite tudi zarod in spodnje strani listov, kajti odtod se list bolezni naj-

hitreje nalezel — Vinarški nadzornik B. Skalický, Novomesto.

g Pomanjkanje traverz občutno otežuje stavbarstvo v sedanji dobi. Železne traverze pa se dajo zelo uspešno in dostikrat tudi cenejše nadomestiti z železobetonskimi traverzami. Ker je pravilno gradenje železobetonskih traverz našim zidar-skim mojstrom in stavbenikom povečini le malo znano, priredi urad za pospeševanje obrti v Ljubljani štiridnevni posebni tečaj pod vodstvom g. inž. I. Novaka, o katerem naj se stavbeniki nauče rabiti mesto železnih železobetonske traverze. Obisk tečaja je brezplačen, za potrebščine se plača 5 K. Začetek tečaja je bil v soboto, dne 7. junija.

g Štipendije in podpore ministristva za poljedelstvo. Ministrstvo za poljedelstvo namerava razpisati štipendije in podpore za strokovno izobrazbo v kmetijstvu, živinodravništvu in hidrotehniko na visokih in srednjih strokovnih šolah in za praktično izobrazbo po končanih strokovnih študijah. Štipendije se bodo razpisale v »Službenih Novinah« in morajo prosilci pravočasno vložiti svoje prošnje, ker se na pozneje došle prošnje ne bo oziralo pri oddaji štipendij. Vse druge podrobnosti se izvedo pri oddelku za kmetijstvo deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani.

Napoved za dohodnino. g Prodaja državnih posestev. Finančno ministristvo bo sporazumno z ministrskim svetom prodalo vsa državna posestva, ki ne nosijo več kot 10.000 dinarjev letnih dohodkov, potom javne dražbe.

g Južna železnica izkazuje v svojem poslovnem poročilu za leto 1918., ki ga bo predložila 5. t. m. občnemu zboru, 12 milijonov 159.615 kron izgube. Kot odškodnino za obrabo železnice tekom vojske zahteva Južna železnica od vojaške oblasti 252 milijonov kron. Ker se je vojaška oblast branila plačati, je Južna železnica vložila tožbo pri dunajskem deželnem sodišču., ki pa dosedaj še ni rešena.

g Izvoz jajc v Švico. Tvrdkam, ki se zanimajo za izvoz jajc v Švico, je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled seznam švicarskih tvrdk, ki se pečajo z importom jajc.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obrestuje po 2% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Listek

Junakinja iz Štajra.

Povest, Prevaja ***

(Dalje.)

Tisto jutro je bila v Švertneričini gostilni pri »Modrem jelenu« gostilniška soba nabitja polna, kakor sicer komaj ob prazničnih dneh. Toda gostje niso bili veseli, temveč mračni niso govorili glasno in veselo, marveč votlo in tiho; tudi niso peli, niti kratkočasnih drobili, niti niso s kozarci udarjali ob mzo.

Tudi niso bili gostje kakor sicer, preprosti in revni ljudje, rokodelci in dinarji, bili so zgolj boljši meščani, gospodje; pod svetim Jožefom, kjer je trepetala rdeča lučka, je v praznični obleki sedel Svedkorar, poleg njega pa učitelj Lindner; sredi sobe pa je stal tršat in plečat orjaški Janez Zeler, nožarski mojster iz Sirningove ulice, ki se je z mečem ob boku ognjevitno razgovarjal z možem, ki je bil v svoji črni sukni gosposki videti; bil je to nje-gov svak, plemenitaš Luc. Bilo je tu še več uglednih katoličanov. Navidez so prišli sem na jutranji požirek, toda v resnici so se zbrali iz drugega vzroka: posvetovati se hočejo, kako naj maščujejo vnebovpijočo krivico, ki jo je morala pretrpeti nedolžna Stefana. Nekateri od njih bi jo radi videli.

Mati, ki se je zdajpazdaj z objokanimi očmi prikazala pri vratih, ni pustila nikogar gori, ker je bilo deklici zelo slabo. Ko so možje to čuli, so vzplameli v divjem srdcu. Ne, pri Bogu, ta nesramni čin kliče po maščevanju. S tem činom je Hendel pritočil zadnjo kapljico v že do vrha polno vedro, postavil je krono na vsa hudobna dela. Se nikdar jih ni tako kakor sedaj s pestjo udaril po ustih. Ako bi to potrpeži, bi ne ravnali krščansko, marveč mevžasto in pasje. Sedaj je treba stopiti na noge, da ta luteranska pošast ne pomandru svete vere, kakor je s svojo morilno nogo pohodila nežno devico. Vprašanje je le: Kako?

Možje so ugibali semintje, nazadnje pa zakliče orjaški nožarski mojster Zeler: »Čemu imamo meče, ki smo si jih sami skovali? Zberimo se, udarimo na starega volka! Daj račun, kaj si storil ubogi deklici! — Vrni nam naše cerkve! Vrni nam odkrunjeni sodnikov meč, ne maramo več zate, hočemo drugega sodnika. Poberi se na Saksonske k svojim luteranskim farjem; če ne znaš poti, pokaže-mo ti jo s svojimi meči.«

Tako je zaklical Zeler in je s krepko roko izdrl meč iz nožnice. Po prstih je stopila v sobo Dina, hčerka judovskega mesarja Abrahama, ki je danes gostom stregla, položila je kazalec na ustnice in je rekla: »St, st! Gospodjel Stefana je bolna. Tudi je nekdo gori pri njej, mora biti mir!«

Zeler je vtaknil v nožnico svoj meč, prijel je malo Dino za rokam in jo je vprašal za mehkim, skrbnim glasom: »Si-li bila gori? Ji je li slabše? Kdo je gori? Zdravnik?«

Črna deklica ni ničesar odgovorila, toda iz temnega očeta ji odseva skrivnost; tedaj so se možje sluteč spogledovali, in čisto tiho je rekel eden izmed njih:

»Zdi se mi, da je visok gost zgoraj.« — Vsi ga razumejo. Gospod nebes in zemlje je v hiši. Kljub grožnjam hudobnega moža si je drznil duhovnik prinesiti mučenici presveto Rešnje Telo... Zdjaci je nastala v sobi tišina kakor v cerkvi. Mnogi so sedeli na svojih stolih, sklenili so med kolena roke in so skrivaj molili.

Stefana je ležala zgoraj na revni, s hodničnim platnom pregrnjeni pernici; oblečena je bila v volnato haljo in jopico in ji je odeja zagrinjala samo bosi nogi. Poleg nje je sedel duhovnik, stari pater Ertelji. Sklanjal je k njej svojo sivo, tresočo se glavo in je poslušal njeno izpoved. Sveto spoštovanje ga je napolnjevalo, zakaj dete, ki se mu z nežnim, slabotnim glasom izpoveduje svojih malih gre-

sov, je s krvjo oškropljena lilija, je prva žrtev preganjanja, ki je je prerokoval umirajoči ppat.

Ob vzglavju postelje sta na kmetški mizi joreli dve voščeni sveči na starih železnih ivecnikih. Na belo pogrnjeni mizi je ležala svilnata burza, v kateri je počivalo Telo Gospodovo, in pa menihov molitvenik.

Goreče in prisrčno je bila devica-mučenica hrepenela po skrivnostnem Zeninu, vso mrzlično noč je njena nedolžna duša koprnela po njem, po njegovi bližini, po njegovem poljubu miru; toda ni si upala prositi zanj in njegovo blagoslovljeno tolažilo, ker se je bala, da bi hudobni sodnik ne prijel in kaznoval duhovnika, ki bi ji prinesel Najsvetejše.

Pa glej! Ko je ležala tu v bolečinah in hrepenenju, mahoma stopi nepoklican duhovnik v sobo. Prinaša ji blagoslov in pozdrav od gospoda patra Alberta, prinaša ji pa na priprošnje Albertovo še drug neprecenljiv dar. Vpraša jo, če je že kaj zaužila in ako želi prejeti svojega Gospoda v svetem Zakramentu.

Veselo iznenadena je Stefana komaj mogla odgovoriti: »Dal dal! — S sklenjenimi rokami je prosila: »O, dajte mi ga, tako iskreno hrepenim po njem.«

Tako je pač prosila ljubezni vneta sveta Magdalena Paciška: »Jezus, pridi k meni!« In dvignila se je iz kelih sveta hostija in je plavala na njena nevestina ustna, nedotaknjena od duhovnikove roke...

Stefana je prosila mater, naj ji prinese obleko. Z veliko težavo se je oblekla sama, medtem je pa duhovnik molil v predsobi. Mater je pa prosila, naj pogrne in pripravi mizo, in kmalu sta na njej goreli v čast Jezusu Kristusu, Gospodu nebes in zemlje, dve voščeni sveči, ki nista smeli goreti za luteranskega štajerskega sodnika.

Mali bratci in sestrice so čakali v predsobi, mati pa je ob vratih stala na straži; Stefana je pred sivolasim duhovnikom razgrinjala svoje otroško nedolžno srce. Staremu gospodu so lile solze po udratih, brazdatih licih: o nedolžnost, ti uboga nedolžnost, tebe so postavili kakor razudanko na sramotni oder, tebe, ki ti niti prah prostovoljnega greha ni omadeževal čistosti.

Duhovnik vprašuje, čuti li v svojem srcu gnev od sodnika, ki ji je storil tako krivico. Stefana zamaje z glavo, s katere vise čez rame in prsi težke, zlatokostanje kite:

»Grozen je bil,« je tiho rekla, »in ostudno je bilo, kar je govoril — zdrznila se je. «Studilo se mi je, kar je govoril in storil, toda sovražiti človeka ne smemo.«

»Morda pa si sovražila druge ljudi, ki so te mučili in zasmehovali?«

Sedaj je začelo ubogo dete ihteti in tihe dekliške solze so vpile proti nebu, vpile proti krivičnemu sodniku.

»To je bilo... zelo ostudno...« se je jokala z žalostnim glasom. »Kajne, prečistiti, ne govoriti o tem.«

Tedaj se je duhovnik dvignil s svojimi suhimi, stariimi udi, pogladil je njeno glavo, ki je počivala na blazini, in jo je bodril, naj vse daruje Bogu. Naj pomisli, koliko svetih devic je moralo še več trpeti, kakor je trpela ona. Naj pomisli na sveto Nežo, ki je morala v ognju stati. Tako tudi sveta Tekla. Sveto Bibliano so bičali do smrti. Sveto Potamijano so potopili v kotel vrele smole, in, ker so ji pustili obleko, je njeno mučenje tri ure dalj trajalo. Sveto Evaldijo so trgali z železnimi kleščami, pa ni tarnala, marveč radovala se je, rekoč: »Z železom in jeklom so tvojo zmago začrtali v moje telo, in tvoje ime, o Kristus, se v škriatu blesti na mojih udih.«

Deklica se je tiho jokala: »Res, prečistiti gospod, vse te so več trpele kakor jaz. Dobro vem, pa so bile tudi svetejše kakor jaz... Prečistiti gospod,« je zašepetala z lilijeobleđimi ustnicami, »nikar mi ne zamerite, pa rajši bi bila prestala vse muke, katere ste omenili — kakor pa, da sem morala tam stati in poslušati, kar so govorili nesramni možki. Nocoj ponoči,« je tarnala kvišku obračaje svoje velike, objokane oči, »mi je vse zvenelo po ušesih, kar so ti ljudje kričali... in zgodelo se mi je — dušilo ji je sapo in glas se je tresel — da me Zveličar ne more več

tako ljubiti kakor poprej... ker sem toliko hudega in grdega slišala — in so mi toliko hudega očitali... nevesta Kristusova mora biti bela kakor sneg... mene pa so umazale vse te grde besede... nič več nisem bela...«

Duhovnik je mrmral: »Otrok, to je izkušnjava. Le kdor hoče, greši. Nisi prostovoljno poslušala nesramnih besedi, zato te niso prav nič omadeževale.«

Deklica je mirneje rekla: »To vem. Bog in angel varih vesta, kako mi je bilo pri srcu, ko sem ondi stala. Toda, toda če imam lepo belo obleko, pa pride kdo, pa mi jo trga in maže, me mora vendar boleti in se moram jokati, četudi nisem kriva, da je proč moja obleka; ničesar nisem vedela o teh nagnusnih stvarih,« je prisrčno tožila, šele na sramotnem odru sem jih prvokrat slišala.«

Nem in ginjen je sedel duhovnik poleg nje, niti besede ni mogel izpregovoriti. Ždelo se mu je, da sliši jokati se angela, ki mu je hudičeva zalega obrizgala lilijo s peklenko strupeno slino.

Praden je našel tolažilno besedo, se je zopet ojunalo ubogo dete. »Pa kaj govorim,« je rekla s slabotnim glasom, »vedno tožim, kakor bi morala trpeti sama, toda gospod pater Albert je moral nositi še težji križ kakor jaz... o, povejte mi,« je prosila sklepač svoje pobožne roke, »kako mu gre, kdaj pojde pred duhovsko sodišče, kajne, tam bo gotovo oproščen?«

»Teja ne vem, hčerka moja,« je rahlo odvrnil duhovnik. »Sedaj je jetnik, pa z božjo pomočjo trpi vdano. Samo zate je v skrbeh.«

»O,« je smehljajoč se rekla Stefana, »zame! — Kopriva ne pobeže.«

»Jetnik je,« je žalostno ponovila, »pa ni zakrivil drugega, kakor da je kakor apostol gorel za Jezusa in sveto Cerkev. O Jezus, vrni mu zopet prostost!« je šepetala in je obračala oči na skrivnostno svilnato zagrinjalo, ki je med gorečimi svečami zagrinjalo Telo Izveličarjevo. »Petru si poslal angela v ječo, glej, Albert je kakor Peter v štajerski ječi...«

»Res, apostolski mož je,« je prikimal stari duhovnik.

Deklica je potegnila roko čez čelo: »In kmalu bi bil postal mučenec. — Oni bi ga bil ubil v Fraizingu, takrat je bil še hudič v njem... zakaj pozneje je postal zopet dober in je rešil mene, mater pa je potolažil. Kaj se je z njim zgodilo?«

»S Hendelnovim sinom? Tudi ta je v ječi,« je odvrnil menih.

»Tudi ta v ječi?« je žalostno rekla. »Moj Bog, dva v ječi zaradi uboge deklice. Pa mu vendar ne bo dolgo čakati? Se mu vendar ne bo kaj žalega zgodilo?«

»Bodi brez skrbi,« je smehljaje se rekel stari pater. »Njemu ne bo hudega... saj je Hendelnov edinec. Pravijo, da je že na prostem, in če še ni, bo pa kmalu.«

Ko je starček tako govoril, je motril dekličin obraz. Toda iz njenih oči je zrla zgolj hladna, otroška nedolžnost, ko je mirno rekla: — »Bog naj ga izpreobrne, ubogega krivo-verca.«

Stefana, ljubo, sveto dete! Koliko dekletom, tudi pobožnim, bi srce zaplamtelo, če bi jih bil nosil v rokah ta mož, najlepši in najponosnejši v Štajuru, ti pa si lilija Gospodova, in Gospodova last ne gori v posvetnih plamenih.

Tako je mislil stari duhovnik, kar ga prekinje Stefana v nemem premišljevanju in si že vdruči oči: »Oh, izpovedati bi se morala, pa zopet klepečem o drugih stvareh. Prečistiti, odpustiti!«

Z roko je potipala nad seboj, kjer so visele njene revne podobice, da bi po svoji navadi vzela rožni venec, s katerim se je navadno izpovedala, toda zdajci ji omahnejo roke. »Oj, kje je moj rožni venec?« — brezglasno ihtenje ji je dvigalo prsi. »Vzeli so mi ga, rekli so, da je malikovalski. «O, kje je moj ljubi rožni venec, dobila sem ga od očeta...« Nato se je zopet pomirila, sklenila je prazni roki in je dovršila sveto izpoved, izpoved svetnice. Ko ji je duhovnik naložil pokoro in jo izročil v jarstvo Bogu in vsem ljubim angelom varihom, se je dvignil s svojega stola

in je s tresočimi se, velimi rokami vzel sveto hostijo iz burze.

Počasi, s težavo se je dvignila Stefana, ugrizla se je v bele ustnice, kajti vse telo ji je bolelo od ran in groznega železa.

Mati je priskočila, da bi jo vzela v naročje, in je glasno tarnala:

»Moj otrok, lezi, ne vstajaj, oj, kako ti boli, revica, o, ti nesramni krivoverec, kako si zdelal moje dete.«

Stefana je tiho prosila: »Mamica, ne, ne se kregati, pojdi, mamica, poklekni.«

Pazno je sedla najprej na peti, potem pa je, medtem ko jo je podpirala mati z obema rokama, pokleknila in je bila kakor v molitvi utopljen bleđ angel; sestrice so klečale okoli postelje, bratec Stefan pa je molil Konfiteor, iz Stefaninih angelskočistih prsi je kakor snežnobel golobček puhtela otroška molitev, s katero je tolikokrat svojega ljubelega vabila v goste v svoje srce.

Vse groze, vse muke preteklih ur so se razpršile pred hrepenenjem in ljubeznijo uboge neveste Kristusove. Vse bolečine, vsi grozni spomini, vse, vse je bilo proč; njen otrokonežni, pa vendar deviški obraz, ki je bil še ravnokar bleđ, je rožnato zardel, ko ji je sivolasni duhovnik položil sveto hostijo na ustne. Lahno so se zaprle ustne, kakor se zapre roža, ko je pila roso, ki pada z nebes. Sklenila je na prsni roki, ki sta tu mirno sklenjeni počivali, dve neomadeževani liliji, ki poznizno objemata Onega, ki oblači lilije, čigar veselje je, bivati med lilijami.

(Daje.)

Listnica uredništva.

Dopisniku iz Lukovice glede klasifikacije konj. Povejte nam svoje ime, ker dopisov, ki so brez podpisa, ne moremo priobčevati. Seveda podpis ne pride v Domoljuba. — Obenem naj pošljeta tista dva invalida na Jugoslov. Kmetstvo Zvezo v Ljubljani pritožbo, katero bo Zveza predložila pristojnemu mestu.

Kot odvrtačevalno sredstvo zoper boleznial vsled prehlajenja grla: Fellerjev bolečine tolažeči, antiseptični »Elsa-fluid«. 6 dvojnatih ali 2 specialni steklenici pošlje za 24 K lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsatrg št. 16 (Hrvaško). Daleč čez 100.000 zahvalnih pisem. Omot in poštnina se računa posebej, ali najceneje. Čim več se skupno naroči, tem več se prihrani na poštnini. (fb)

„Slovenske narodne pesmi“ za citre in petje.

Priredil in izdal podpisani. Zvezek V. in VI. sta izšla v drugi izdaji. Vsi zvezki, katere imam sedaj v zalogi, so izšli med vojno, torej v času dragotnje. Zato tudi ne morem drugače dalje, kakor da cene zvezkom nekoliko zvisam. Cena za vsaki zvezek je 6 kron. Grajski odmevi pa so še po 4 krono. Posameznih zvezkov s povzetjem ne pošiljam.

Najhitreje in najceneje dobi zvezke, kdor pošlje denar naprej.

Priporočam se

IV. KIFERLE,

Ljubljana, Krojaška ulica 8

3496

Na prodaj je lepo posestvo

z vsemi gospodarskimi poslopji blizu železnice postaje na Dolenjskem. Naslov prodajalca povse uprava „Domoljuba“ pod št. 3472.

Barva črna, modra, rdeča, zelena, ružjava in lila za obleko

je zopet prišla v zavrtkih po 80 vinarjev. Razpošilja se po pošti. Vsakemu naročilu se pridene slovensko navodilo.

Karol Loibner. Celle.

3381

SVILA

narodno nošo se dobi v trgovini **PIRNAT**,
Ljubljana, Martinova cesta. 3462

Lepa polica in rok prinese mnogo prednosti, tako v zdravstvenem kakor v družabnem oziru. Fellerjeva popolnoma neškodljiva preizkušena „Elza“ pomada za obvarovanje in negovanje kože, odstrani nečistost kože, ojeđa pršice, brani proti solnčarici, solnčnim pegam, bori, razkavosti, velosti kože. — Lonček močnejše vrste 6 kron. Omot in poštnina se računa posebej najceneje.

Namesto Skodljivega mila

vzemimo za lica Fellerjevo liližno mlečno milo „Elza“, katero je danes še zelo drago ali ima še iste dobrote in neškodljivosti kakor pred vojno. Boljše in finejše za negovanje kože v današnjem času si niti misliti ne moremo. — **Bujne lase** se more doseči samo s Fellerjevo „Elza“-Tanohina pomado za rast las. Okrepi kožo na glavi, preprečuje plešavost in pre godnjo osivelost. Lonček močnejše vrste 6 K. Omot in poštnina se računa posebej najceneje.

Za vsakdanje negovanje telesa

so Fellerjeve „Elza“ toaletne pastilje za umivanje telesa, otroške kopeli, kakor za ustno vodo itd. Cena kartonu 1 K 50 v. — **S seboj vzeti** in povsod v žepu nositi se more bol ublažujoč, hladeč, osvežujoč Fellerjev „Elza“ mentolni migrenski črtik. V leseni cevki 1 K 50 v. Izvrsten proti glavobolu in migreni, rabi se tudi proti vbođljaju in ranitvi. **Voda za oči** (collyrium) 2 K 50 v. — **Kapljice proti zobobolu** 2 K 50 v. — **Pravi zagorski prsni sok** proti kašiju stekl. 4 K. **Francovo žganje** v stekl. 6.— in 16.—K. **Za želodec**, prava švedska tinktura, vel. stekl. 10 K — v. balzam (melen) mala stekl. 2 K — v. **Kurja očesa** odstrani brez bolečin Fellerjevaturist. tinktura „Elza“ (tekočina) skupaj s čopičem 3 K in turist. obliž po 3 K in 1 K 50 v. **Proti potenju telesa in nog** je Fellerjev „Elza“ prašek z vsipom 1 K 50 v. **Krmlini prašek za živino** davno poznani se zopet dobi. Karton 2 K. Omot in poštnina se računa posebej in najceneje. Kdor naroči več, mnogo prihrani. Naročiti je treba pri lekarnarju **EVGENU V. FELLER**, **Štubica, Elza trg št. 16 (Hrv. Zagorje)**.

Pravo žolto
domače milo za pranje
1 kg K 14.—, — 1 sabojček okoli 3½, kg franko K 49.—, pošilja po povzetju zavod za eksport

Toaletno milo
po dnevnih cenah
Milo za britje K 3.—, 1 kg K 30.—, Krema za britje porcelan. lonček K 6.—, 1 ducat K 55.—.

M. JÜNKER, Zagreb št. 1, Petrijska 3.
Z naročilom se prosil poslati tudi polovico zneska.

Bukov, hrastov, smrekov les

posekan v gozdih, postavljen v tovarno ali tudi cele gozdne parcele v kamniškem okraju

kupuje

tovarna lesnih izdelkov in upognjenega pohištva
I. Bahovec nasl. Duplica p. Kamniku.
Vabijo se lastniki lesa zlasti v okolici tovarne, da stavijo svoje ponudbe. Les se strogo realno obračuni in takoj plača.

164 (15)

St. 50. **AKORDEON** v najboljši izpeljavi, cena je 124.— kron. — Zahtevajte veliki cenik z več nego 1000 slikami brezplačno.

E. Luna, Maribor št. 73.

Kuverte s firmo, pisma, račune itd.

Izvršuje natančno po naročilu

Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Fižol

vsake vrste in vsako množino kupi trgovina z deželnimi pridelki **FRANC POGAČNIK** v Ljubljani, Dunajska cesta št. 36. 3375

Srbečico, lišaje

odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvir. zakonito zajamčeno „Skaboform“ mazilo“. Popolnoma brez duha, ne maže. Poskusni lonček K 4.— veliki K 6.— porcija za rodbino K 15.—. Zaloga za Ljubljano in okolico: **Lekarna pri slatem jelenu, Ljubljana, Marijin trg. 1520**

Pazite na varstveno znamko „Skaboform“!

Cementna strešna opeka

najbolj trpežne vrste se dobi pri tvrdki

Ivan Jelačin, Ljubljana
Emonska cesta 2. 4792

Mlatilnice, vratila (gepelni), slamoreznice, čistilniki, trijerji, stiskalnice za sadje in grozdje, decimalne tehtnice in drugi poljedelski stroji najslavitejših tovarn so vedno v veliki izbiri v zalogi, drugi stroji se pa lahko naročajo pri **FRANC HITTI**, zaloga poljedelskih strojev, Ljubljana, Martinova cesta št. 2.

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je:

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov

Ljubljana, Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom sgradbe, 2. vse premično blago, mobilije, poljske orodje, stroje, živino, zvonove in enako, 3. vse poljske pridelke, šita in krmo, 4. zvonove proti preletu, 5. sprejema tudi zavarovanja na šiviljenje, oziroma doživetje in druge kombinacije in proti nesgodam. vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za deželno nižjeavstrijsko zavarovalnico, od katere ima tudi dežela Kranjska podružnico.

Varnostni zaklad in učnine, ki so znašale l. 1916 K 706.818-91, so poskođile koncem l. 1917 na 1.081.838-54.

Tedaj, šimvečje zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolj bo rasteł zaklad.

Fondaše in pojavnika daje ravnateljstvo, glavno poverjeništvu v Celju in na Proseku, kakor tudi po vseh straneh nastavljeni poverjeniki.

Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje isplačilo.

Ne pustite otrok spmiliti, da se požari omajijo!

Ne pustite otrok spmiliti, da se požari omajijo!

Kmetje, dopisujte v svoje glasilo, „Domoljuba“.

Šriporočamo

kolinsko kavino primes v korist obmejnim Slovencem!

Za birmo!

Nikel/naste ure, svetiljce, verižice,
6 kar prstani, 14 kar. uhani in prstani.

F. Cuden Sin.

Ljubljana, nasproti glavne pošte.

Prodajalno je lahko najti.

Ceniki se ne razpošiljajo. Oglejte si osebno.

Krmila manjka!

Zato se uporabljajo nadomestna sredstva za krmila. Da to krmo živina, perutnina dobro prebavi in popolnoma izkoristi, naj se pri- meša 2 krat na teden krmil, ena pest polna „Mastin“ to je dr. pl. Trnkóczy-a redilni prašek. „Mastin“ Paket velja 3 K, 5 paketov 15 K poš- tine prosto. 5 paketov zadostuje za 3 mesece za enega vola, kravo ali prašiča, da se zredi. Dobiva se pri vsakem trgovcu.

Glavna zaloga: **Iekarna Trnkóczy**
zraven rotovža v Ljubljani.

Mastin je bil odlikovan z najvišjimi kolajnami na razstavah: na Dunaju, v Parizu, Londonu in Rimu.

Na tisoče kmetovalcev hvall in rabi „Mastin“.

Svetovnoznano najboljšo

„Gorenjsko koso“

najljepše brusne kamne nudi PRVA GORENJSKA RAZPOŠILJALNA IVAN SAVNIK, Kranj.

Cene kose so:

cm	50	55	60	65	70	75	80	85	90
pesti	5	5½	6	6½	7	7½	8	8½	9
kron	10-	16-50	17-	17-50	18-	18-50	19-	19-50	20-

Razpošilja se tudi vsakovrstno manufakturno blago, kot: štofi za moške obleke, šifon, belo platno, cefir, oksfort, kamrik, klot, hlačešina (cajg) itd. po najnižjih cenah. 3070

Miši - podgane štenice - ščurki

in vsa golazen mora poginiti ako porabljate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 5'—, za podgane in miši K 5'—; osobito ostra pasta za podgane K 6'—; za ščurke 5 K; posebno močna tinktura za štenice 6 K; uničevalec moljev K 3'—; prašek proti mrčesom 3' in 6 K; tinktura proti ušem pri ljudeh 3 K; mazilo za uši pri živini 3 K; prašek za uši v obleki in perilu K 3'—; tinktura za bolhe pri pseh K 3'—; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničevalec rastlin) K 3'—; prašek proti mravljam 3 K.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport

M. Jünker, Zagreb 1, Petrinjska ulica 3.

Kupujem 3100
smrekovo lubje
(čreslo)
les za jame

Prosim ponudbe s skrajno cenol
VINKO VABIČ, ŽALEC pri Celju.

Kranjska deželna podružnica

a. a. deželne življenjske in rentne neškodne in jamstvene zavarovalnice

v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12/II

sprejema zavarovanje na doživetje in smrt, združeno tud. z vojnim riziko, otroških dot., rentna in ljudska neškodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Najugodnejši pogoji za vojno zavarovanje.

Zavod temelji na vsajemnosti. — Prospekti zastoj in poštine prosto. Sposobni zastopniki se sprejema-jo pod najugodnejšimi pogoji. 1837

Razširjajte „DOMOLJUBA“!

GOSPODARSKA PISARNA

DR. IVAN ČERNE

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta št. 6,
poslojše LJUDSKE POSOJILNICE.

da je nasvete v vseh gospodarskih zadevah in premoženjskih vprašanjih; izposluje posojila, posreduje prodajo in nakup vrednostnih papirjev in tujega denarja, posreduje pri prodajah in nakupih vseh posestev, izvršuje cenilne in ogledne. Promet z Ameriko. Jedina pisarna te vrste v Jugoslaviji.

Uraduje od 9-1/2 ure dop. od 3-5 ure pop. Vprašajte s pismom. Znamka!

Pisalni in računski stroji

tudi pokvarjeni se kupijo. Ponudbe pod „Pisalni stroj“ na „Anončno ekspedicijo“ Al. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg 3.

LJUDSKA POSOJILNICA

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6

obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad 1 milijon enstotisoč kron rezervnih zakladov.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

Največja izbera ur, zlatnine, srebrnine

svetovnoznana
razpošiljalnica

H. SUTTNER

935

samo v Ljubljani št. 1